

dit blad ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

gericht door Kolonel E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . . } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
 VERLICHTINGSDIENST . . . . . } TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
 HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 4519. - POSTGIRO 14574

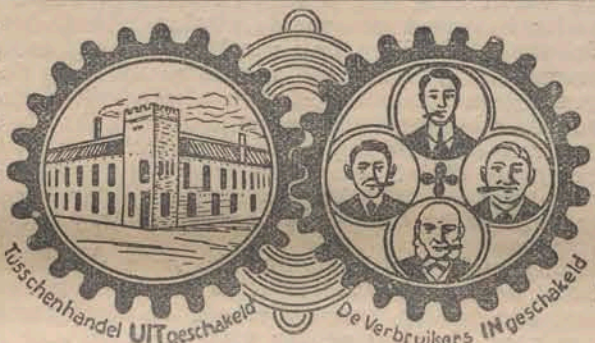
Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederl. tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574, in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenw. te SOEMENEP (Madoera) Mr. K. FAUSER. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20. Tel. Interc. 1987*. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd en gezonden aan de Redactie, HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.

Fa. Wed. A. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenfabrieken-BEST (N.-Br.), Holland

BEENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het idee gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de winsten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker ten goede komen, bedragen voor Holland 25 à 30 %. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rokers in Ned.-Indië, daar niet alleen Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), doch ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men

zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeeran. Door Uwe benooidige sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabrikaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden. Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventueele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

HOUD: De Doodstraf. — Uit het leven in Oud-Batavia. — Een Röntgen-Instituut te 's-Gravenhage. — Kunst, Kunstnijverheid en Huisvolij. — Van Week tot Week. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen en Tijdschriften: Uit de Eur. Pers. Uit de Inl. Pers. Uit de Chin. Pers. — Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Berichten der Afdelingen: (I. Haarlem). — Mededeelingen. — Mutaties van 21 tot 28 Mei 1924.

Old England
NIJMAN & PHILIPS
 LADIES' AND GENTLEMEN'S TAILORS
 COOLSINGEL 129 — — — ROTTERDAM

ERNEST CASSUTTO
TANDARTS
 (Lid van de Vereeniging „Oost en West“)
Prins Mauritsplein 3
 (Vroeger Fred. Hendriklaan)
 Spreekuur alle werkdagen van 9—11 en 1—3
 Telefoon SCHEV. 61

BEZUIDENHOUT-GARAGE
 Telefoon B. 344
Luxe Auto Verhuur-Inrichting
 Nette Bediening - Taxi Prijzen
Bezuidenhout 42

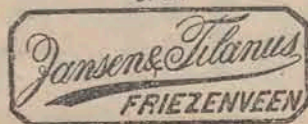
INDISCHE UITRUSTINGEN
 VOORDEELIGST ADRES:
AU BON MARCHÉ
 A. DE VRIES & ZONEN
 AMSTERDAM
 ROTTERDAM
 DEN HAAG
 UTRECHT
 BAARN

De nieuwste mode
WHIPCORD
 naar maat
f 84.—
C. H. ERNENS
 VALERIUSSTRAAT, DEN HAAG
 hoek Danekerstraat
 TELEPH. M. 4836
 Vraagt onze uitgebreide STALEN-COLLECTIE
 Uitgebreide collectie HEERENMODE-ARTIKELEN

A.H.I.T.
 Het ALGEMEEN HAAGSCH INSTITUUT VOOR TANDHEELKUNDE (A.H.I.T.) te 's-Gravenhage Piet Heinstraat 2a, Telefoon M. 4580, is onweerlegbaar de meest moderne en beste inrichting in Europa voor de behandeling van mond- en tandziekten. De behandeling geschiedt uitsluitend door bekwame tandartsen-specialisten, onder leiding van tandarts **Alex Mertens**. Lage Tarieven. De gedrukte tarieven zijn kosteloos aan het Instituut verkrijgbaar, hetwelk geopend is alle werkdagen van des morgens 8.30 uur tot des avonds 10 uur, behalve van 6—7 uur. Zondagsmorgens van 10—12 uur.

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst“
DEN HAAG.
Veenestr.: 16-18. Valeriusstr.: 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

Waar dineert en luncht gij goed en goedkoop?
RESTAURANT BAZARSTRAAT

Bazarstraat 5-7 Den Haag
bij het Vredespaleis en de Scheveningsche Boschjes
is het eenige adres in Den Haag, waar U kunt Lunchen
vanaf f 0.75 en Dineeren vanaf f 1.-.
Restaurant à la Carte den geheelen dag. Gebruik van
dranken niet verplichtend. Geen fooien.
Aanbevelend, O. F. DE VRIES

Nutskweekschool voor Onderwijzeressen
te Nijmegen.

Candidaten voor den nieuwen cursus worden
verzocht zich aan te melden **begin Juni a.s.** bij
den Directeur, **Guyotstraat 11.**
Een financieele tegemoetkoming kan verleend
worden.
De Kweekschool is bevoegd, na met gunstig ge-
volgt afgelegd eindexamen aan hare leerlingen de
onderwijzersakte uit te reiken.
Op aanvraag worden prospectussen toegezonden.
Gelegenheid tot het maken van huiswerk onder
toezicht in de school.

Voor het bereiden van een
voortreffelijke Rijsttafel zijn
de

Recepten van een Ind. Kokki

onmisbaar
„De Ind. Rijsttafel“ door
FR. BLOM, Schrijver van
„Moderne Kookkunst“,
verkrijgbaar bij den Boek-
handel en bij de Uitgeefster
Nobelstraat 20, Den Haag.

Prijs f 1.00

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES“

Telefoon M. 2739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.
in de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen
3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan
de hoogste eischen- van hygiëne
en comfort voor de bezoekers.

Zwembaden - Kuipbaden - Douchebaden

Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip-
of Douchebaden op voordelige voorwaarden.
Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

Het aanbevolen adres

voor COMPLETE MEUBILEERING is het

Meubelhuis „Conrad“

Laan van Meerdervoort 220 - Tel. M. 5650
hoek Conradkade

De Doodstraf.

Door P. J. ZÜRCHER Jr.

In de Indische pers wordt weer eens strijd ge-
voerd. Ditmaal over het bestaansrecht van de Dood-
straf.

Du choc des opinions jaillit la vérité. Dit moge
im Grossen und Ganzen de Waarheid tot grond-
slag hebben, in tal van aangelegenheden heeft
botsing van gedachten volstrekt niet steeds de
Waarheid gebracht, zij 't ook, dat door een meerder-
heid vaak besluiten worden genomen, die de
pretentie hebben den Volke de Waarheid te hebben
geschonken. Zoo zal het t. z. t. ook het onderhavige
onderwerp vergaan. Een machtig veto zal eens wel-
licht ook in deze materie voor Indië „de Waarheid“
doen zegevieren en hierop vooruitlopend zijn par-
tijnen pro en contra reeds met hare beschouwingen
van wal gestoken. Beter ware het misschien ge-
weest indien partijen zich voor andere belangen op
de bres gesteld hadden en voor meer urgente zaken
in den ring getreden waren, want de doodstraf is
in Indië reeds meer in naam dan in werkelijkheid.
Zij wordt daar nog slechts in zéér bijzondere ge-
vallen toegepast en door de omstandigheid, dat de
delinquenten bijna steeds van Inlandsche of andere,
vreemde origine zijn, bij wie de schuldvraag door-
gaans geen bijzondere diepten of moeilijk te door-
vorschen bewijsgronden vergt, kwam de theorie der
onherstelbaarheid nog niet in gevaar. Waar dit wel
het geval dreigt te worden is er nog altijd als
substituut de levenslange opsluiting, die in hoogste
instantie door de rechterlijke macht kan worden
toegepast.

Uitgaande van de stelling der onherstelbaarheid
komt het mij dus voor, dat de doodstraf in Indië,
met zijn weinig gecompliceerde misdaadgronden,
zoo goed als geen gevaar voor verzuim voor den
delinquent oplevert. Ik maak hier voorbedacht de
restrictie: in Indië, omdat ik er van overtuigd ben,
dat in Nederland — om mij tot ons land te be-
palen — de misdaad veel meer gecompliceerd is en
daardoor fouten in de rechtspraak eerder kunnen
voorkomen.

Met uitschakeling dus van deze onherstelbaarheid
blijven dus de gewone motieven voor en tegen, nl.
de afschrikkings-theorie en de verbeterings-theorie
en last, but not least het Christelijk beginsel, dat
ons verbiedt te doden.

Over deze drie punten nu — er zijn er nog meer
— is al zoo van alle kanten door de meest bekwaame
mannen van alle landen en alle tijden het licht
eener diepgaande studie, van groote kennis der
menschelijke ziel en van ver-strekkende ervaring
gegaan, dat ik het wel zal laten mij op dit gebied
tot een eenigszins gezag-wanende uittaling te laten
verlokken. Daaraan zit zoo ontzettend veel vast,
dat wij, gewone artikelen-schrijvers, met misschien
wel eens een nuchteren kijk op enkele details er van,
die deze moeilijke kwestie niet anders dan zuiver
objectief beschouwen — kunnen beschouwen — om
die reden al direct iedere autoriteit in onze beschou-
wing achterwege moeten laten, omdat een diepere
inneming van onbevoegden de zaak, die toch zoo
belangrijk is, zou kunnen vertroebelen en daardoor
schaden.

Wat weet bijv. de heer de Vries van de Java-
bode, de jeugdige hoofdredacteur, — hij neme mij
dit als veel oudere collega niet kwalijk — van een
afschrikkings-theorie en wat van een verbeterings-
theorie? Dit toch zijn onderwerpen waarvan de
kennis, neergelegd in een uitgebreide litteratuur,
niet zoo-maar-van-zelf ons komt aangewaaid en de
„Kennis van zaken“, die in enkele regels in een dag-
blad-artikel wordt aangetoond(?), mag dan toch
zeker niet de pretentie hebben leiding te geven aan
een zoo voorname kwestie als die van de straffe
des doods.

Treden wij in een objectieve beschouwing, dan
zien wij, dat, met terzijdestelling van het christelijke

HET VAN OUDS BEKENDSTAANDE
MUZIEKHUIS „TENZER“

PAUL KRUGERLAAN 114

Gramophoons in alle prijzen vanaf f 15.—

Gramophoonplaten vanaf f 1.50

Reparatie-inrichting voor alle soorten muziekinstrumenten
VERZENDING NAAR OOST EN WEST

Tandarts Dr. A. KERV

FRED. HENDRIKLAAN 45, DEN H

TELEFOON SCHEV. 122

BELANGRIJK VERLAAGD TA

BIJ CONTANTE BETALING

beginsel tegen de doodstraf, en voor hand-
van de doodstraf in Indië iets te zeggen valt
in de eerste plaats het speciale, dat ik in de
hef van mijn betoog, aanvoerde toen ik in
met de onherstelbaarheids-theorie de feilba-
van de rechterlijke macht besprak. Maar ver-
mij de handhaving van de doodstraf volstre-
laakbaar als wij daarnaast eens in een verge-
treden met den toestand van de gevangenis-
te lande. Het gevangeniswezen is er nog
primitief te noemen. De hitte van die ge-
schijnt het bouwen van gevangnissen, gel-
die bij ons kennen, niet mogelijk te
Misschien zijn er nog andere oorzaken, maar
geval de ontvluchting is in Indië een fact-
welke reeds door den veroordeelde te voren
ning wordt gehouden. Die gevallen staan
niet op zich zelf en bij de zware misdaad ligt
al aanstond een groot gevaar voor de samen-
opgesloten. Mag deze daaraan worden bloot-
Of moet de ontvluchte misdadiger voor ge-
schadelijk worden gemaakt? Dit laatste
maar op twee manieren mogelijk: ten eerste
op hem de doodstraf toe te passen en 2o. do-
voor zijn geheele verdere leven uit de maats-
te bannen. Maar de maatschappij heeft rech-
ten waarborg harer veiligheid van staats-
Leven en eigendom mogen niet in gevaar
keeren! Het is nu maar de vraag op welke
het best geschieden kan. Zijn er gevangenis-
bouwen, die daartoe den noodigen waarborg-
ken en is er voldoende en in alle opzich-
trouwbaar personeel te verkrijgen, dan
doodstraf, naar mijne meening, gerust plaats
voor levenslange opsluiting, onbesproken
het feit of de veroordeelde het waard is hem
lang op staatskosten te onderhouden. In de
gevallen is deze echter zoo' diep gezonken,
om het zoo te noemen, dermate ras-misdadig-
er aan de individu als zoodanig niets verlor-
omdat er toch niets meer voor de toekomst
hopen is. Voor dezulken-zelf lijkt het mij
als zij uit hun ellende worden gelaald. W-
wust of onbewust van hun achterstand, ik
niet, dat zij zich gelukkig kunnen gevoelen
dit daargelaten: hij moet onschadelijk wor-
dat de samenleving boven hem, als eenling,
Met dezen opportunitetsgrond sluit ik
toog, dat ik, los van zielkundige effecten en
eenige wetenschappelijkheidsbetoon heb ge-
omdat ik meende, dat Indië op het oog
nog niet, en voor een afzienbare toekomst
twijfelachtig, mag worden lastig gevallen
oplossing van een probleem, dat door den
niet gerijpt is. En als eenmaal die tijd geko-
laat ons, dag- en weekblad-scribenten, die
stek moeilijke taak om daarin het zuivere
ontsteken, dan gerust overlaten aan meer be-
handen dan de onze, d. z. de experts op dat
de mannen die hun sporen verdiend hebbe-
ons hen dan in onze dag- en weekbladen
woord laten.

En misschien brengen zij de Waarheid de
voren.

Uit het leven in Oud-Batavi

Door M. Ch. VAN ROUVEROY VAN NIEUW

Algemeen bekend is het, dat hij, die
verlaat, om in Indië in een nieuwen werk-
treden, hoogere inkomsten geniet dan thuis
is ook billijk.

Immers, in Indië moet hij zich aanpas-
het tropische klimaat, aan een totaal vrees-
geving en leefwijze: hij moet zich inbure-
toestanden en opvattingen, in vele opzich-
wijkende van die, waaraan hij gewoon
komt in aanraking met hem vreemde volke-
zelfs van een ander ras. En evenals een

J. J. REESER

Piet Heinstraat 116 Telefoon Marni
'S-GRAVENHAGE

Solied adres voor Complete Meubileering van W
BILLIJKE PRIJZEN PRIMA KWALITEIT
RUIME KEUZE

Vraagt gratis Prijsopgave!
Bergplaats voor Meubels.

M. DIJKERMAN

LAARZENMAKER, DEN HAAG

Werk op elk gebied **SCHOEISEL** naar maat

In Modellen, Kwaliteit en Prijs concurrerend met de beste buitenlandse huizen.

Hendriklaan 198 - Tel. Schev. 1384

J. BOUTER

Luxe Orihopaedische Schoenmaker

Bentinkstr. 109 hoek Fred. Hendrikl.

Speciaal adres voor Maatwerk, voor pijnlijke voeten, platvoeten, enz. Passend Maatschoeisel, waarin de voeten aangenaam gesteund worden, maakt houding en gang elegant.

Reparatiën uitsluitend te kl. werk. Prijzen billijk.

P. VAN DEN BRUL

Veenestraat 15 Den Haag

Amsterdam, Hoorn, Leeuwarden, Groningen, Hierversum

Heeren-, Jongens- en Kinderkleeding

Speciale afdeling voor

Kleeding naar Maat

BESCHIKBAAR.

Reparatie-Inrichting H. B. M. WEIJERS

164 VAN SPEJKSTRAAT 164

ALLE VOORKOMENDE REPARATIES
TEGEN ONDERSTAANDE PRIJZEN:

H. Zol. en Hakk. f 2.25	D. Zol. en Hakk. f 1.50
Heeren Zolen... f 1.50	Dames Zolen... f 1.10
Heeren Hakken... f 0.75	Dames Hakken... f 0.40
Kinderwerk naar grootte	Gen. werk f 0.50 hooger

164 VAN SPEJKSTRAAT 164
TUSSEN VAN DIEMENSTR. EN TASMANSTRAAT

't SPORTHUIS

GRAVENSTRAAT t/o de Bonneterie DEN HAAG
TELEFOON H. 6606

HEEREN MODE ARTIKELEN

PRIMA
Engelsche
Regenjassen
voor
Dames en Heeren

BESCHIKBAAR.

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdstation.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

DIVAN

met verstelbaar hoofd,

Gobelin overtrek à f 27.-

f 27.-

Goedkoopst adres voor het meubeleeren en stoffeeren van woningen

planting in nieuwen bodem en luchtstreek een ondergaat, waardoor zijn groei wordt geremd en waarvoor hij tijd nodig heeft om verder te edijen, zoo gaat het den mensch ook. Velen (mer genoeg te velen) in ons land laten zich ook door al dat vreemde (en dan: die afstand!) zulk eene „overplanting” afschrikken. Maar is het ook niet meer dan redelijk dat zij, die offer brengen en tot de groote reis besluiten, voor eene stoffelijke vergoeding erlangen. En alve billijk, is dat ook beslist noodig. De levensdaard in Indië is toch zooveel hooger dan in moederland; zóó is het nu, en zóó was het ten van de Oost-Indische Compagnie.

het bijzonder ons bepalende tot het Batavia die dagen, kan gezegd worden dat hij, die zich edden stelde met hetgeen door het land werd gebragt, vrij goedkoop kon leven; alleen de uren waren hoog. Wat het bestaan duur waren de zaken die uit Holland moesten aangevoerd; met een inkomen van 1000 tot 1500 gulden, vielen er geen kromme sprongen te (men bedenke dat de waarde van het geld ten tijde heel wat hooger was dan in onze dagen). and die er geen eigen voertuig op na hield, was in tel. Van edele metalen werd voor allerleiwerpen en niet alleen zulke, die als sieraad den een ruim gebruik gemaakt. Alles, wat daarvoor in aanmerking kon komen, werd gemaakt van zilver. Presenteerbladen van dit maal, waren vaak zóó zwaar, dat eene „meid” als Valentijn eene vrouwelijke bediende noemt; zouden zeggen: eene *baboe*) ze ternauwernood dragen.

Ok op het gebied van toilet zag men niet op een belijte en het waren niet alleen de dames, die ote sommen aan allerlei lijfsieraden besteedden: heeren ook hadden er heel wat voor over. De eding werd uit allerlei kostbare stoffen gemaakt: de knopen daarvan moesten van goud de gevesten hunner degens, die toen bij het algawand van de heeren der schepping bededen, waren rijkelijk met het gele edele metaal werd; de wandelstokken droegen gouden knop- Ook ten opzichte van weelderige kleeding daar de oude spreuk: „Zoo heer, zoo knecht”, zoo werden de slavinnen des huizes evenzeer dure, kostbare kleedij gedoscht.

en het waren niet alleen de dames van zuiver roepeschen bloede, die veel geld voor verfraaiing haar uiterlijk overhadden; de halfbloeds „mixtis en lastissen” gaven haren Europeeschen uren op dit gebied niets toe. Daar velen onder ar van moeder Natuur een aardig gezichtje den gekregen, is het niet te verwonderen dat zij hart ontvlamden van volbloed Hollandsche ren, zelfs van hooge positie, waaronder veridene „die dat anderen behooren te beletten”, meent Valentijn. Gemakkelijker gezegd dan aan! De chronique scandaleuse van die dagen, dan ook heel wat gevallen te vertellen, waar- blijkt dat Amor zich maar matig bekommert „zedelijkheidspolitie”. Zoo vertelt Valentijn een fiscaal, die zijn oog had laten vallen op vrouw van een schoenmaker „die hem niet on- ijk voorkwam” (de vrouw, wel te verstaan). Op uur, waarop onze verliefde fiscaal wist, dat de der van den spanriem niet thuis was, bracht hij, matroos verkleed, een bezoek aan zijne uit- korene. De schoone, die „niet van gisteren” was, den aanbieder met een lief praatje de deur te krijgen, maar verzocht hem op een bepaalden terug te komen. Zij zorgde er echter voor dat ar wederhelft toen *wel* thuis was. Toen de ge- ande matroos zich vertoonde, kwam de schoen- akter te voorschijn, deed alsof hij de vermomming et doorzag en diende den bezoeker eene flinke is „minjag roltan” toe. Het slachtoffer hief een vaarlijk gehuil aan en om aan de straf oefening n einde te maken, riep hij dat hij de fiscaal was. at!” brulde de beleedigde echtgenoot, „schelm! et gij den naam van zoo'n braaf man bezwal-

ken?” en de slagen vielen nog krachtiger en dichter op het slachtoffer, zoodat deze „zooveel als hij kon, rekte naar huis.” Den volgenden dag ging de schoenmaker, met een effen gezicht, naar de woning van den fiscaal; deze zat in zijne kamer, het gelaat volgeplakt met pleisters en met doeken omwikkeld; heel veel lust om den bezoeker te woord te staan had hij natuurlijk niet, maar dezen afwijzen ging toch ook niet. Toen de schoenmaker binnentrad, gaf de heer fiscaal voor dat hij wat „roos” in 't gezicht had (dat was althans iets, nu het hem den vorigen avond niet gelukt was een roosje te plukken). Daarop deed de bezoeker een omstandig verhaal van het den vorigen avond ten zijnen huize gebeurde; vooral legde hij er den nadruk op, dat een gemeene matroos zoo'n onbeschaamd misbruik had gemaakt van zijn (den fiscaals) naam, en dus opgespoord en gestraft moest worden. Toen sprong de mishandelde, teleurgestelde vrijer woedend op; de schoenmaker vond het nu welletjes geweest en poetste de plaat, „welende dat een hond stout op zijn eigen erf is”, maar, natuurlijk zorgde hij er wel voor dat het verhaal overal bekend werd, met het voor de hand liggende gevolg dat de heer fiscaal van zijn bekende heel wat plagerijen en schimpscheuten te verduren kreeg.

Intusschen werpt het verhaal een eigenaardig licht op de toenmalige toestanden in Batavia. „Er is niets nieuws onder de zon” beweerde de wijze Koning Salomo, eeuwen geleden. Ook ten opzichte van de verhouding tusschen meesters en meesteressen aan de eene, en dienstbaren aan de andere zijde (of, zooals wij in onzen democratischen tijd zeggen „werkgevers” en „werknemers”) blijft de Salomosche spreuk van kracht. Ook in oud-Batavia was het lang niet altijd „pais en vree” tusschen de njonja's en hare bedienden (en bij de weelderige huishouding in die dagen, was het aantal daarvan niet gering); onder de dienende geesten was zoowel koorn als kaf. Wegloopen, dronkenschap, vloeken (gevolgen van Westersche „beschaving”) het loopen naar publieke vrouwen of hare „pollen” (overspelers) waren zoovele bronnen van ergernis voor de huisvrouwen, maar gelukkig voor deze kon men met lastig huispersoneel heel wat korter welten maken dan tegenwoordig. Aan de meesteressen was toch het recht toegekend hare bedienden aan den lijve te straffen. Wilden eerstgenoemden dit karweitje niet zeiven ter hand nemen, dan konden zij het uitbesteden; voor de luttel som van 12 stuivers namen de „caffers” van den fiscaal het werk over „buiten eenig gevaar of verantwoording” voor degenen die de kastijding hadden opgelegd. „C'est simple comme bonjour”. Van deze vrijgevege bepalingen werd door de meesteressen nog al eens gebruik gemaakt. Was er in huis gestolen, dan werden allerlei listige kunstgrepen, gegrond op het bijgeloof van den inlander, toegepast, om den schuldige uit te vinden. Trouwens ook in Europa kende men zulke „akals”.

Aan publieke gemakkelijkheden was het leven in Oud-Batavia natuurlijk niet rijk. Zooals ook thans nog, op kleine plaatsjes in het binnenland plaats heeft, trachtte men zich onder elkaar zooveel mogelijk te verstroomen en allerlei pretjes op touw te zetten; overigens was men aangewezen op gezellige bijeenkomsten en deffige „receptie's”. Zooals ook nu nog het geval is, hadden de „autoriteiten” hunne vaste ontvangdagen; het schijnt evenwel dat alleen de dames op die bijeenkomsten verschenen. Althans bij de gemalin van „Zijne Edelheid” den Gouverneur-Generaal. „Zij houdt”, vertelt Valentijn, „gemeenlijk 's Maandags bezoekdag voor alle vrouwen en jongejuifers van fatsoen” (een woord waarmede in die dagen druk geschermd werd) „die haar of hare dochter (zoo zij er een heeft)” (wel een voorzichtig voorbehoud!) „willen komen bezoeken. Als Haar Edelheid nu bezocht wordt, staat zij voor niemand, dan alleen voor de gemalinnen van de heeren raden op, buigende zich,

is het, in welk merk gij rijdt, als gij een taxi neemt om even naar het station te gaan. Maar schaft gij U een auto aan voor eigen gebruik om duurzaam genoeg van te hebben, neemt dan een

BUICK, DE GERUISCHLOOZE ELEGANTE AMERIKAANSCH WAGEN

MET REMMEN OP DE VIER WIELEN

Vertegenw. voor DEN HAAG, WASSENAAR, VOORBURG, RIJSWIJK en SCHEVENINGEN

irma J. E. VAN MAASDIJK & Co. - Boschlaan 2 tegenover 1ste v. d. Boschstr. - Telefoon B. 0144

WITTE PAKKEN

vanaf f 14.50
3 maal gekrompen Indische Coupe
Wij garanderen het juiste model
48-jarige reputatie
Vraagt Prijscourant of Stalen
Toezending franco
F. J. LEVI
Kruiskade 5 b. d. Cools.
— ROTTERDAM —

Piano- en Orgelhandel „De Huisvriend“

Groot Hertoginnelaan 136 Nieuwe Rijn 49
DEN HAAG. LEIDEN.

NIEUWE DUITSCHE PIANO . f 550.-
5 jaar garantie, gepantserd raam.

NIEUW SALONORGEL, II reg. f 225.-
Groote keuze, lage prijzen. Speciaal ingericht voor verzending naar Indië.

Levering van Piano's en Orgels in huur en huurkoop.
J. J. STOLTENHOF Jr.

Rij-Onderricht Pensionstallen Handel in Luxe Paarden
Duinstr. 6 : Tel. Sch. 16
... SCHEVENINGEN ...

BESCHIKBAAR.

VERZAMELAARS

Zij, die Kunstvoorwerpen willen verkopen of hunne verzameling wenschen te completeren, worden attent gemaakt op de rubriek Vraag en Aanbod in het Maandblad

NEDERLANDSCH-INDIË OUD EN NIEUW

Prijs f 2.50 per annonce van ten hoogste vijf regels. Ter kennismaking wordt op aanvraag gratis een nummer van ons Maandblad toegezonden

NOBELSTRAAT 20 TEL. H. 1987*
DEN HAAG

Maison REGENTES
Regentessel. 118 Den Haag

Speciaal in Kousen

LINGERIE CONFECTIE PARFUMERIE
Ziet onze Reclame-Peignoir f 6.95 in 24 uur gemaakt. Het maken van alle soorten Theepoppen, ook veranderen. Wij geven voor de Pinksterweek als reclame 3 paar Kousen voor f1.-. Onze Fransche afgepaste Voile met rand 68 cent

maar voor de andere die inkomen, en wijst een ieder, 't zij zelf, 't zij door hare slavinnen, die haar oppassen, hare plaats na hare rang aan; doch als de juffers vertrekken, staat zij op en doet haar tot aan de deur van 't vertrek uitgelei. De gemalin van den heer van Riebeck, een zeer zedige en nederige vrouw, had de gewoonte, als er een juffer inkwam, van altijd op te staan en haar te verwelkomen, bij welke gelegenheid dan ook alle mevrouwen en juffers opstonden. „Wanneer hare gezondheid gedronken werd” (ijswater-recepties kende men toen blijkbaar nog niet) „stond die mevrouw, die dezelve instelde en die, aan welke zij het bracht, op, terwijl Haar Edelheid zitten bleef en zich maar boog; doch als zij daarvoor bedankte, stond zij op.”

Algezien van deze officieele pretjes, bood Batavia volgens Valentijn, nog wel andere gelegenheden tot ontspanning; hieronder bekleeden rij- en wandeltochtjes eene eerste plaats. „Men kan zich”, zegt hij, „geen gemakkelijker stad om te wandelen verbeelden.” Vooreerst waren daar de fraaie, door hem zoo bewonderde grachten die met vele „welriekende bloembomen” beplant waren. Als eene schoone wandeling buiten de stad noemt hij die langs den weg van Jacatra, tot aan de Chineesche graven. Aan die zeer breede baan lagen „zeer prachtige tuinen, waarin heerlijke huizen” stonden, en de Chineesche graven waren „zeer heerlijk” (!). „Wil men verder zijn vermaak nemen, men kan naar Ansjol of naar Tandjong Prioc, pas een halve mijl van de stad gaan, met een orembaai of koets.” Of iemand deze wandeling tegenwoordig voor zijn genoegen zoude ondernemen?

Wilde men zijne uitstapjes nog verder uitstrekken dan ging men naar Siringsin en Dapoe, „plaatsen van vermaak”. (Waarin de gemakkelikheden bestonden, vertelt Valentijn niet).

Ook een bezoek aan Tanah Abang of naar Noordwijk loonde de moeite; hier kon men „doorgaans cacah en andere schoone visch” gaan eten. Maar dit was geen goedkoop tochtje, want de maaltijd kostte daar een „gouden Kobang (24 gulden)”, maar daar stond tegenover, dat een heer „eene jufvrouw mocht meebrengen, die dan niets betaalde en daarmee bij gerekend werd, alsof zij voldaan had.”

Wilde men „langs de voorsteden gaan wandelen, men moet bekennen, dat men daar alom de schoonste en prachtigste tuinen heeft, met uitnemend schoone huizen er op getimmerd en daarbij alles 't geen een gezelschap vermaken en behagen kan.”

Wij zeiden reeds dat het houden van een voertuig een volstrekte eisch was, wilde men voor vol aangezien worden.

Hiervan maakte de fiscus gaarne gebruik om geld in het laadje te krijgen; voor het houden van een „koets” werd 40 rijksdaalders belasting opgelegd; voor een gewoon rijtuig op 4 wielen met één paard, 20 rijksdaalders; voor een sjees met één paard, 12 rijksdaalders, enz.

Van deze belasting waren de allerhoogste ambtenaren vrijgesteld; daarenboven hadden alléén dezen het recht er een Hollandsche koetsier op na te houden; de mindere goden moesten zich maar met „zwarte” paardenmenners tevreden stellen. Met eene sjees op 2 wielen mocht alleen dan worden gereden, wanneer het paard bij den teugel werd geleid; deze maatregel had ten doel „ongelukken van het overrijden van slavenkinderen, enz. voor te komen”. Overreden te worden door deffige equipages van de hooge heeren, ware even goed denkbaar, maar misschien vond men dat niet zoo erg. En dat „enz.” achter 't woord „slavenkinderen” wijst niet op een zeer in tel zijn van die kleine medemenschjes.

De voornaamste talen, die te Batavia werden gesproken, waren 't Portugeesch, 't Laag-Maleisch en 't Hollandsch; alzoo Valentijn. Dat het Portugeesch in de eerste plaats genoemd wordt, zal wel daaraan liggen, dat die taal toen nog 't meest werd gebruikt; (wij weten trouwens dat in het tegenwoordig gesproken Laag-Maleisch, nog vele woorden daaruit

TOEPOEL's Modelschool

Joh. Camphuysstr. 165-67 (Bezuidenhout) DEN HAAG
BOKSEN, JUJITSU, ONTVETTING VERSTERKING, TRAINING voor elke sport
Dames en Heeren. LAGE PRIJZEN

Warme en koude Kuip- en Stortbaden. Alle lessen geeft P. M. C. TOEPOEL, Oud-Amateur-Kampioen van Nederl., Gediplomeerd Leeraar N. B. B.

WASSCHERIJ „REINGOED“

Met speciale Afd. voor de behandeling van Fijn Gevoel
ANNA VAN BUERENSTRAAT 155-157 DEN HAAG - TEL. B. 1568

Voor uiterst zorgvuldige behandeling van Uw Was wordt ingestaan. Behandeling van alle wollen flanelen goederen systeem Jaeger.

zijn overgenomen). Zooals Valentijn vertelt, men met Portugeesch en Maleisch overal in archipel terecht; en geen wonder, want overal de Portugeezen zich vestigden, voerden zij taal in. Onze dominé bejammert het dat de landers dat voorbeeld niet hebben gevolgd. Wij daarin geheel met hem mede; onze taal zoude onder de inlandsche bevolking veel eerder van voet hebben gekregen, en het zoude tegenwoordig heel wat minder geld aan onderwijs en aan penneel hebben gekost om te voldoen aan den om Hollandsch te leeren, die zich bij den inboor in de laatste jaren openbaart.

Toch heeft de O.-I. Compagnie wel iets gewonnen om het aanleeren van onze taal aan te moedigen in 1691 werd toch een besluit uitgevaardigd, waaraan bepaald werd, dat geen slaaf een hoed of een mocht dragen, zoolang hij zich niet in het landsch kon uitdrukken; zelfs al waren zij gegeven, mocht hun geen vrijbrief worden verleend, voordat zij zich redelijk in de taal van overheerscher konden uitdrukken. Huwelijken Hollanders met inlandsche vrouwen, werden sle onder hetzelfde voorbehoud toegestaan. Jan dat al die bepalingen niet tot op heden werd gehandhaafd; ons taalgebied zoude een heel grooter uitgebreidheid hebben gekregen en zoude met veel meer recht kunnen spreken van „Groot-Nederland”.

Een Röntgen-Instituut te 's-Gravenhage

Bij deze wordt de aandacht gevestigd op instituut dat gevestigd is Bezuidenhout 3. inrichting, modern ingericht, is in 4 klassen deeld met onderverdeling van 3 groepen van klasse. De tarieven zijn berekend zoowel voor gestelden als voor kleinere beuzen, terwijl fondsen, corporatiën of stichtingen speciale lingen kunnen worden getroffen.

Aan het Instituut is tevens verbonden een heelkundige afdeling, welke eveneens over röntgenapparaat beschikt.

Spreekuur van den behandelenden geneesheer alle werkdagen van 2-3 behalve Zaterdag den tandarts van 1-3 en volgens afspraak.

Kunst, Kunstnijverheid en Huis

De Indische Kunstnijverheid-Tentoonstelling in Gothische Zaal te 's-Gravenhage.

Wij meenen het best een kort overzicht van de tentoonstelling te kunnen geven door het aanhalen enkele brokstukken uit de dagbladders, die wij haar zijn voor de lof er aan gewijd. Zoo schreef „Nieuwe Rotterdammer Crt.” in haar rubriek „Levens en Kunst”, Avondblad B. van j.l. Donderdag o.m.t.

„Toen de Beoatant-commissieleden dezer tentoonstelling voor de eerste maal de Gothische zaal zichtigden, sloeg hun wel een beetje de schrik het hart. Deze groote ruimten te vullen met de werken van Indische kunstnijverheid, met de ken, die H. M. de Koningin had toegezegd — le niet, alsof deze schatten aan kunst, een kunstzekerere intimiteit verlangd, verslagen zouden worden door de holle ruimten dezer twee groote zalen verrassing was wel heel groot, toen bij elken die werd neergehangen, het effect won.

Reeds dadelijk was er dit wonder van schoone een gebatikte lap¹⁾ van enorme afmeting, die over de balustrade van een koor, dat zich ter hoogte der zaal aan het einde bevindt. Het bruine middenstuk ligt over de balustrade, de aan weerszijden door een rood-bruin ornament waar het bekende motief der witte tander in het donkere vlak als in het bruine randoer. Immers, om deze kunst te waardeeren, moet

Maison H. HOEK - Den Haag
OBRECHTSTRAAT 295

Heeren- en Dameskleermaker
Atelier voor Repareeren, Keeren en Moderniseeren van alle Kleeren
Billijke Prijzen a Prima Stoffen

MATHIEU PIETERS
 Art. Photographe
 PRINSESTRAAT 90 (en face Molenstr.)
 LA HAYE
 Geopend van 9-6 uur
 Zondag en Feestdagen gesloten

HEEREN MODE ARTIKELEN
G. DE VRIES - REINKENSTRAAT 36
SPECIALITEIT IN HEEREN HOEDEN
OVERHEMDEN EN DASSEN

plastiek. De schilder Moojen grimeerde haar zóó, dat men een Indische meende te zien.
 Het „Vaderland” schrijft in zijn Zaterdag-avondblad onder het opschrift: „Indische Kunst in de Gothische Zaal.”

„Hedenmiddag is om drie uur de tentoonstelling van Indische kunst en kunstnijverheid in de Gothische zaal geopend onder de auspiciën van de vereeniging Boeatan.

Het vullen van een ruimte als de Gothische zaal, welke zulke groote afmetingen heeft, leek in den beginne een ongehoord moeilijke opgave, maar het bereikte effect is — mede dank zij den grooten voorraad Indische kunstvoorwerpen en door den smaak, waarmee is tentoongesteld — sprookjesachtig mooi. Daarbij komt, dat de Koningin vele van haar Indische geschenken ter expositie heeft afgestaan; er valt nu een ongemeene rijkdom te bewonderen. Allereigenaardigst doet het milieu hier aan. De Gothische zaal is somber en zwaarmoedig van lijn en licht. Hierin hangen nu de vlammeende goudweefsels, felle ikats, prachtig ingehouden, roestbruine batik; glimmend koper geeft hier en daar lichtsprankels — er is hier een voornaamheid bereikt, die haast géén andere expositie veroveren kan.

Wat er alzoo te zien is? Eigenlijk alles, wat onze archipel op kunstgebied oplevert, waarbij geweldige kunststukken, als bijv. de groote gebeeldhouwde schermen en de vorstelijke geschenken bij de geboorte van Prinses Juliana, in de eerste plaats opvallen. Een minitieuze opsomming is onmogelijk, maar hier valt een gamelan*) op, daar een stel krissen, ginds gloort in stille, hooghartige ingetogenheid een oude doek...

Een buitengewoon mooie tentoonstelling; er is zeer veel te zien (en aardige buffetten zorgen voor lekkernijen in stijl) en zeer veel te genieten; het is niet nieuw en overrompelt niet door éclat, maar het is mooi en voornaam, edel en raszuiver.

J.I. Maandagmiddag om vier uur genoot de tentoonstelling de eer van een zeer belangstellend bezoek van Z. K. H. Prins Hendrik, die vergezeld was van zijn adjudant Jhr. von Mühlen.

Aan den ingang verwelkomd door den Raad van Beheer van Boeatan, ging Zijne Koninklijke Hoogheid de verschillende afdelingen langs, telkens inlichtingen vragend en opmerkingen makend, die van belangstelling getuigden, zoowel in hetgeen er van Oost- als van West-Indië te zien valt en niet minder in het werk der Koloniale School, dat door de Directrice, Zuster Hellemans, werd toegelicht.

Bij de weefafdeeling werd het z.g. kaartweefsel, waarmee gordels (saboks) vervaardigd worden in werking getoond en den Prins een oranje daarop vervaardigd bandje als geschenk voor Prinses Juliana aangeboden. Bij de vlechtwerktafel deed de prins een paar inkoop.

Onder gamelanmuziek werd een Javaansche dans uitgevoerd en tot besluit gebruikte de Prins in de warang een versnapering, na ongeveer een uur ter tentoonstelling vertoefd te hebben en alle dames-commissieleden aan zich te hebben doen voorstellen.

*) De mooie instrumenten door Dr. Scheurleer in bruikleen afgestaan, welke tot opluistering van Boeatan's feest dien middag bespeeld werden onder leiding van den Heer Ngb. Poerbotjarka, hulpleeraar in het Javaansche te Leiden, die ook een deskundige uitlegging van de Javaansche danskunst gaf, o.m. door den bekende Javaansche dichter, R. M. Noto Soeroto en den heer R. M. Soerjo Winoto, expresselijk hiervoor overgekomen uit Antwerpen, waar hij sedert eenige maanden als architect-tekenaar werkzaam is. Zondagmiddag gaf laatstgenoemde op meesterlijke wijze de bekende Kelono-dans ten beste. Red.

Van Week tot Week.

20-27 MEI 1924.

- A. L. van Anholt. † Ten gevolge van een auto-ongeluk is de controleur van het B.-B., A. L. van Anholt, den 24en April in de Pengiroeanrivier bij Kandangan in Z. Borneo, verdronken.
  - C. F. van Houten. † Den 30en April overleed de heer C. F. van Houten, beheerder van de ondernemingen Ngoepit en Djoengranggan.
  - J. A. Soselisa. † Den 25en April is het oud-Volksraadslid J. A. Soselisa overleden.
- Den heer A. Hoorweg, inspecteur der Algemeene Politie, is op verzoek cervol ontslag verleend, met recht op pensioen en onder dankzegging voor langdurige diensten.

RESCHIKBAAR.

Aan de Leden van „Oost en West”

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad” is, dit behoeft geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereeniging. Op twee manieren kunt U het orgaan steunen:

- 1°. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoop te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,
- 2°. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leveranciers een introductie te verschaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen?

DE UITGEEFSTER.

V. MASSARO
KAMPERSINGEL 50 - HAARLEM

LEVERANCIERS VAN MARMER, MOZAIEK, STEEN- EN HOUTGRANET VLOEREN, LAMBRIZEERINGEN, AANRECHTBLADEN GOOTSTEENEN, TRAPPEN, PLINTEN enz.

CONSTRUCTEUR VAN BETONWERKEN
 Specialiteit in KUNSTSTEEN EN KUNSTMARMER

Zijt Gij Abonné van het rijk Geïllustreerde Maandblad

NEDERLANDSCH INDIË OUD EN NIEUW

Zoo niet, vraag dan gratis proefnummer aan bij de Administratie

PRIJS PER JAARGANG f 20.—
 Te voldoen in twee halfjaarlijksche termijnen van f 10.—
 Losse nummers f 2.50

Nobelstraat 20 Den Haag
 Telefoon H. 1987*

in rustige pracht zien ontvouwd. Te dikwijls staan allerlei voorwerpen vóór het vlak van een doek, wanneer men deze kunst bij particulieren ziet toegepast. En nog steeds — niet genoeg kan men het herhalen — wordt de kunstuiting, die daar in Indië in de gebatikte doeken werd beleeden, onderschat. Ook hier is mooi en minder mooi. De kleurige gewaden met zilver en goud, tot een hoogtepunt van prachtlievendheid bewerkt, zijn de mooiste niet. Ze mogen, gedragen aan de lichamen van Oostersche vorsten in de gloeiende zon, een grootsch effect van fonkelende pracht ontwikkelen, we raden toch den bezoekers, de sombere Atjehsche doeken uit de collectie Swart eens te bezichtigen. Ook hier goud en zilver, doch verwerkt in het dieptonige weefsel, alsof de makers de schoonheid niet al te veel wilden doen spreken. Schoonheid, die op het eerste gezicht overrompelt, is dikwijls, statige ornament verstoep en nu moet de beschouwer dit zelf vinden en ontdekken. En wat zoo bij het eerste gezicht niet dadelijk beslag op de aandacht legt, begint allengs te boeien en laat niet meer af.

Deze Atjehsche kleeden hangen ook al het beste strak, als hier. De banaliteit van een gekunstelde draperie doet er geen goed aan. Niet minder merkwaardig is de inzending van den schilder architect Moojen, die over een aantal zeldzame doeken beschikt. Er zijn doeken bij uit Bali, waarbij zoowel schering als inslag zijn geikat. Het katoen krijgt daarbij een effect van fluweel. Slechts één dessa was den heer Moojen bekend, waar men die aldus vervaardigt. Een goud-bruin kleed, van de Dajaks, treft door sober motief. Een blauw-met-wit Soemba-kain al evenzeer. Bordeaux rood, blauwpaars, de sjaalkleurige rooden van de Timoreesche eilanden, doch waar begint en waar eindigt men! Want zoo staat het met deze oude cultuur: elke uiting is schoon en innig beschaafd.

De doeken, die de Koningin toebehooren, hangen in een kring rondom in de voorzaal; er zijn wonderlijk schoone weefsels bij, van een gloed en een pracht, die soms in twijfel brengt of dit alles met de katoenvezel met eigen gevonden kleursels werd tot stand gebracht. Doch juist die eigen plantaardige kleurstoffen zijn het schoonst gebleken. Geïmporteerde beschaving heeft slechts kwaad gedaan, wat het niveau dezer kunst betreft.

„Boeatan” behoort tot de belangrijkste inzenders. Koperwerk verlevendigt hier en daar de tentoonstelling.

na de opening op Zaterdag 24 dezer schrijft het de blad: „Recht feestelijk was de indruk op dezen openingsmiddag der Indische tentoonstelling. Dertig toespraken zijn niet gehouden doch op gemoedelijke wijze sprak mevrouw van Beresteyn-Tromp, de voorzitter van Boeatan, het openingswoord uit, dat tevens een dank- en welkomstwoord was.

Nog heel veel is er aan de zaal met kunst, waarover we een dezer dagen reeds schreven, toegevoegd. Reeds dadelijk bij den ingang staat een reusachtig scheel gesneden scherm, bedoeld als voorgevel voor een huis. Portretten³⁾ in het op dezelfde wijze bewerkte hout, ingelijst, op ezels, die eveneens met nijwerk zijn versierd. Mooi zijn deze laatste kunstuitingen geenszins, eigenaardig is het Javaansche streven om Europeesche schilderkunst te benaderen! West-Indische hoeden-vlechtwerk ziet men uitvoeren door een Indiaansche; West-Indische Mulatten-meisjes wandelen rond in haar kleurige nationale dracht. Een statige vitrine herbergt kostelijke geschenken door de Koningin bij haar jubileum ontvangen.

Lange tafels zijn met kantwerk, met Indische kleinoordien gevuld; Indische poppen, in 't land zelf in gebruik geweest, leunen en zitten in de etalages. Om vier uur is de gebeurtenis van dezen middag: Een Hollandse jonge dame heeft jaren lang in de Kraton-school te Djodja zich geoefend in de Indische dansen. Zij is als Javaansche danseres in de puntjes uitgedost en doet de Serimpie-dans. Voorin de gedempte kleurige achterzal dans zij in het schemerig licht der gekleurde ruiten. Het is voortdurend een wisseling van standen in fijne en sterke

Inzending van den heer van Cattenburch, die het te koop biedt. Van den Soesoehoenan van Solo en zijn twee vrouwen, de oudste, jongste overleden is en de jongste, een zuster van den tegenwoordigen Sultan van Djodja, beide zijn artistocratische Jav. typen. Red.

Dames- en Heerenkleermakerij H. C. ZIECK
 in Stingelandtstraat 154, bij het Fred. Hendrikplein
 TEL. Sch. 2298 - DEN HAAG
 mijn uitgebreide collectie in **Whipcord en Tropical**
 Prima Stoffen. Billijke prijzen.
 Dames Costumes v.f f 60.- Dames Costumes v.f f 70.-
 v. Reparatie, Keeren, Chem. Reinigen en Oppersen

RÖNTGEN-INSTITUUT

Geneesh.-Dir.: E. F. WEINBERG, Arts, Röntgen.
Bezuidenhout 3 Telefoon B. 1893
DEN HAAG

Spreekuur 2-3 en op aanvraag.
Onderzoek en behandeling met Röntgenstralen,
Radium, Diathermie, Hoogtezon, etc.
Huidziekten, Tuberculose der gewrichten, etc.
Rheumatische aandoeningen.

Tandheelkundige Afdeeling.

A. H. A. v. d. MEY DE BIE, Tandarts
Spreekuur van 1-3 en op aanvraag.
Tandheelkundig onderzoek en behandeling
onder geregelde Röntgencontrole, in behande-
lingstarief inbegrepen.
Volledige tarieven op aanvraag.

Dames!

Bij aankomst en vertrek, moet U het adres weten van:

Het Goedkoopste Modehuis
21 Weimarstraat 21
(bij de Suezkade)

Daar vindt U de grootste sortering DAMESHOEDEN,
BLOEMEN, LINTEN, GAZEN, VORMEN, STROO-
GALONS, LAITON, ESPATRIE en verder alle be-
nodigdheden om Uw eigen hoed te maken.
Dus Uw adres is:

Weimarstraat 21, bij de Suezkade
DEN HAAG BRANDEL ROTTERDAM

BESCHIKBAAR.

BEZOEK DE TOONKAMERS

van Oost- en West-Indische Kunstnijverheid

Heulstraat 19 - Den Haag
Toegang vrij.

Iederen werkdag geopend van 10-6 uur; 's mid-
dags tusschen 12-2 uur gelegenheid tot het ge-
bruiken van nassi goreng of bamie. 's Maandags
ketoepat met toebehooren. Donderdags en Vrijdags
djanganan (gado-gado) tegen f 0.75 per portie en
's Zaterdags rijsttafel à f 1.50 en f 0.75.
Tusschen 3-6 uur thee of Indische stroop met
kwee-kwee, à f 0.25 per portie.
De zelfgemaakte stroop (rose, assem, vanille en
ananas) is ook per flesch verkrijgbaar à f 1.20.

Het Goedkoopste Adres

voor betere DAMES-CONFECTIE in PRIMA KWALITEITEN
vindt U in Den Haag bij

J. SCHULTE, Spuistraat 40

Ziet onze Etalages en vergelijkt onze Prijzen

Bevorderd. Bij het wapen der Infanterie tot luitenant-
kolonel, de majoor J. Feikema, en tot majoor de
kapitein P. J. M. Smit.

Benoemd: De officier van Justitie mr. dr. S. Nauta te
Welleveden, is benoemd tot advocaat-generaal bij
het Hooggerechtshof

De heer F. J. Noordhoek Hegt, directeur der Lands-
koopkinrichting van het Instituut Pasteur te Ban-
doeng, is den 2en Mei wegens volbrachten dienst-
tijd eervol en met recht op pensioen uit 's Lands
dienst ontslagen, onder dankbetuiging voor de
door hem aan den Lande bewezen diensten.

A. Ch. W. van Es. Ontslagen op verzoek, wegens vol-
brachten diensttijd, met ingang van 2 Juli 1924,
eervol uit 's Lands dienst A. Ch. W. van Es, leeraar
bij de H.B.S. te Soerabaja.

Helfferich naar Europa. Het A. I. D. meldt, dat de heer
E. Helfferich, directeur van het Straits en Soenda-
Syndicaat, in het begin van Mei via Japan en Si-
berie naar Europa zou vertrekken. Hij keert in
Januari terug.

Mr. V. W. Ch. Ploegman. In een den 13en April te Se-
marang gehouden vergadering van den raad van
advies en het hoofdbestuur van den Suikerbond,
is mr. Ploegman, die op de jongste algemeene
vergadering tot voorzitter werd gekozen, als zoo-
danig afgetreden.

Ir. J. de Bruyn Kops, laatst ingenieur-vertegenwoordi-
ger der N.V. Ingenieursbureau Bakker & Meyboom
te Soerabaja, is benoemd tot chef van het Bureau
Ijzerconstructies bij de Nederlandsche Fabriek van
Werktuigen en Spoorwegmaterieel „Werkspoor” te
Utrecht.

Nederland in den Vreemde. De Zweedsch-Nederlandsche
Vereeniging te Stockholm heeft den 10en Mei
een bijeenkomst gehouden. Als inleiding hield con-
sul Uggla een korte rede, waarop o.m. de Zweedsche
consul-generaal te Batavia, de heer Frevell,
een met lichtbeelden opgeluisterde zeer interes-
sante lezing over Nederlandsch-Indië en de han-
delsbetrekkingen voor Zweden in onze Oost ten
beste gaf.

De heer H. Kirkham, directeur van Landbouw te Zan-
zibar, die tot voor kort directeur van Landbouw
in Kenya was, maakt een reis naar verschillende
tropische landen ter bestudeering van de cultures
in de tropen. Nederlandsch-Indië is reeds bezocht;
de heer Kirkham vertoefde eenigen tijd in de Mo-
lukken en zal straks uit Singapore vertrekken om
een reis door Sumatra te maken.

Op een rij geloopt. De Van Heemskerk is den 13en
Mei met het voorschip op een rij geloopt. De piek
en het voorruim raakten vol water. Afsliepen bleek
onmogelijk, alvorens de gaten gedicht en pulso-
meters waren aangekomen. De 250 passagiers zijn
op een onbewoond eilandje geland en den volgen-
den dag naar Kendari vervoerd, waarna eerst
Makassar gewaarschuwd kon worden. Wegens het
ontbreken van een draadloze aan boord, moest
de Van Heemskerk lang op hulp wachten. De
positie van het schip was zeer hachelijk, maar het
is thans behouden. (Aneta-tel.)

Pers en Radio. De gemeenteraad van Batavia verleende
den 14en April aan Aneta concessie voor het plaat-
sen van een 31 meter hoogen radiomast nabij den
Schouwburg voor de antenne-verbinding over den
Postweg, het kanaal en Passar-Baroe-Zuid naar den
met tien meter verhoogden toren van het Aneta-
gebouw. Dit is de eerste radiomast in Indië door
particulieren opgericht en de eerste openlijk toe-
gelaten particuliere antenne in de stad.

Het Syndicaatsexamen. Voor het in Indië den 13en
April beëindigde examen ter verkrijging van het
diploma als chemist bij de Suikerindustrie in Ned.
Indië, slaagden 15 van de 34 kandidaten.

Thee-uitvinding. De firma Lindeteves exploiteert de
gepatenteerde uitvinding van de theeonderneming
„Sperata”: een theeplukmes, waarmede de pluk
quantitatief belangrijk verbetert.

De spoorlijn van Moeara Enim naar Lahat is voor het
publiek verkeer opengesteld.

Moehammadijah opende op 12 Mei te Klaten een Holl-
Inlandsche school met den Qoran. In Djokjakarta
heeft „Moehammadijah” reeds zeven onderwijs-
instellingen in het leven geroepen, welke door
ongeveer 1500 leerlingen worden bezocht. De
H. I. S. met den Qoran te Klaten is de tweede
school van dien aard door deze vereeniging ge-
sticht; de eerste bevindt zich te Djokdja, terwijl

de derde na afloop van de Poesah te Soerabaja
worden opgericht, en wel op den grondslag
coëducatie, een nieuwigheid in de Islamiet
wereld. (Soer. Hbl.)

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De reis van den Landvoogd. (Vervolg).

Den 17en April kwam de gouverneur-generaal
Fock, van Zamboango te Tarakan aan. Na een
uitleg in het directie-gebouw der Bat. Petr. Mij.
geschiedenis van Tarakan en de boringsmethoden
de landvoogd op het boorterrein rondgeleid. Na een
interessanten tocht langs de boorputten had in het
gebouw een samenkomst plaats met het Euro-
personeel en hunne dames. Tegen half 12 vertrok
naar Balikpapan, waar de Wega, geconvoyeerd door
de Zweden, den 18en 's morgens arriveerde.
De ass.-resident van Koetei, de sultan, twee rijk-
en de administrateur der B. P. Mij., dr. Campert
en andere autoriteiten, verwelkomden den landvoogd
een zestal auto's werd langs den 16 K.M. langen
weg een rit gemaakt. Een bezoek werd gebracht
raffinerij, terwijl van het bedrijf een explicatie
gegeven. Langs het gepavoiseerde hoofdkantoor
het verder naar het fabriekcomplex, waar de be-
van paraffine en smeerolie plaats had. In de
aan de baai waren de Dajakhoofden uit het Bova-
hakamgebied verzameld; Dajaksche krijgdsan-
den gedemonstreerd. Bij het afscheid betuigde
zijn dank voor de wijze, waarop hij in staat gesteld
in zoo korten tijd een indruk te krijgen van de
grootsche ondernemingen, welke de B. P. Mij. in
heeft, het werk van Nederlanders. De Wega vertrok
half vier.

Den 20en April stoomden de Wega en de Zee-
vincien 's morgens de haven van Makasar binnen.
acht auto's verdeeld, begaf het gezelschap zich na-
havenkantoor. De havendirecteur wees in een re-
de de belangstelling van Makasar als transitie-
na ging het per auto naar Oedjong Tauah en de
simenten van de Stoomv. Mij. „Oceaan”. Hier
gezelschap plaats in eenige motorbooten, waarmede
tocht door de haven naar den marinesteiger ge-
werd. Met auto's werd gereden door de Chineesche
de Pasarstraat en de Tempelstraat. Een bezo-
gebracht aan het Fort Rotterdam, aan de oude
het fort en aan de kweekschool voor Inlandsche
lingen, aan de fabriek der Waterleiding en aan
meentehuis. In de gouverneurswoning werd de
van Tanette in audientie ontvangen. Het bestu-
delsvereeniging bepleitte de belangen van den
Om 2 uur embarkeerde het landvoogdelijk ge-
om zich naar Stagen en Bandjermasin te begeven.
Te Stagen begaf het gezelschap zich per auto naar
bedrijf der Poeloe Laet-mijnen, waarbij onder-
grootte elektrische centrale bezichtigd werd. Uit
eenzetting van den financieelen toestand bleek de
gevoerde bezuiniging. Daarna volgde een uiteen-
van den stand der onderzoeken op de kolenveld-
Tanah Boemboe, in verband met het vraagstuk
hoogovenbedrijf. Hierna werd de nieuwe schacht
tugd, welke in hoofdzaak gebouwd is ten behoe-
betere winning van de Stagen-stoomkolon. 's
vertrok de Wega naar Bandjermasin. (Bat. Nwsbl.
22 Apr.)

De bestuurshervorming.

Het „Bat. Nwsbl.” berichtte onlangs dat door
geering reeds uitgezien wordt naar kandidaten
betrekking van gouverneur van West-Java, wa-
geleid kan worden, dat spoedig een begin zal
gemaakt met de invoering der bestuurshervorming.
Graaf. Thans wordt gemeld, dat de instelling
eerste provincie in West-Java eerst in 1925
gezien kan worden.

Dit is een gooi met de muts — aldus het Bat.
(16 Apr.) —; immers, de invoering hangt uit
der zaak geheel af van den stand van de voor-
der bestuurshervorming. Zooals men weet zijn
in het Staatsblad afgekondigd de provinciale en
schapsordonnanties met de daarbij behorende
regelingen. In bewerking is nu nog een regeling
het kiesrecht in de stadsgemeenten, waarvoor
werp bij de Regeering berust. Het voornaamste
waarop het in de eerste plaats aankomt bij de

HET ZUID - DEN HAAG

Groenmarkt 37 Telefoon 2514

SALON-ORKEST onder leiding van
Mr. CHARLES NOWAK
Plaatsverv. v. HANS SCHULTZER

Avond-Concert van 8.30 tot 12 uur

Holl.-Indisch Restaurant „NOB”

Groot Hertoginnelaan 105 Telef. NO

Tevens uitzending van Holl. en ind. Dinere.
Rijsttafel . . . vanaf f 1.25, f 1.50, f 2.— en
Holl. Dinere . . . vanaf f 0.70, f 0.95, f 1.25 en

Beleefd aanbevelend, MEVR. NO
Pension
Jacob Hopstraat 1 Restaurant

J. A. VAN BRAKEL - UTRECHT

F. C. DONDERSSTRAAT 22a

Pension voor geheele Families

PENSION-PRIJZEN NADER OVEREEN TE KOMEN

er provincies, namelijk de financiële regeling, is nog niet gereed gekomen op het bureau van den Regeerings-commissaris voor de bestuursverhoring; en het is nog niet zeker of deze kwestie opgelost zal zijn vóór het vertrek van mr. Cohen op 2 Juli a.s. Deze regeling zal den gewonen weg moeten volgen, zoodat men wel kan zeggen dat zij stellig niet vóór de voorjaarszitting van den Volksraad zal bereiken. Vervolgens komt aan de orde het nazien en wijzigen van verscheidene bestaande ordonnaties, mede in verband met de nieuwe titulatuur. Ten slotte kan nog medegedeeld worden, dat de benoeming van een eventueelen opvolger voor mr. Cohen reeds vaststaat. Vermoedelijk zal de Regeering, om eenigheidsoverwegingen, diens arbeid geheel overdragen aan het daarvoor meest geëigende departement, namelijk het Binnenlandsch Bestuur.

Het Soer. Hbl. (15 April 3e bl.) stelt de vraag, of Java eigenlijk het meest aangewezen is voor de eerste proef met de voorgenomen hervorming en in elk geval, of het een aanbeveling zou verdienen, in afwachting van de resultaten in West-Java, in bepaalde buitengewesten reeds door de bestuursverhoring te stellen. Het blad denkt daarbij aan de eerste plaats aan Ambon en Zuid-Sumatra, die zich reeds de facto hebben gereorganiseerd, waaraan slechts de erkenning de jure ontbreekt.

In Ambon bestaat bovendien reeds een Ambon-raad, die wel zeer gemakkelijk in het kader van de nieuwe bestuursorganisatie te gebruiken is, terwijl zoo'n centrale raad voor West-Java nog moet worden gesticht. Ook voor de ontwikkeling van een achterlijk deel van zoo'n gouvernement als Nieuw-Guinea is het van veel belang, dat de zaken regionaal geleid en beslist worden. Daarbij komt nog, dat de Ambonsche bevolking voor de meerderheid een veel hooger beschaving heeft verkregen, waarvoor zij zich eerder leent tot een begin, dat toch ook het karakter van een proef zal hebben.

Zuid-Sumatra met zijn hoog ontwikkelde en economisch zoo sterke, homogene bevolking lijkt zoo niet méér aan te worden aangezien, dan toch in elk geval volkomen rijp voor de vestiging van de gouvernementen. En Zuid-Sumatra met zijn grote inlandsche steden, heeft de bevolking een zekere afwaken gegeven, die haar psychisch veel geschikter en ontvankelijker maakt voor meer moderne, democratische bestuursvormen. Hier is, door het sterk ontwikkelde autonome gemeentewezen — iets, dat ook in Ambon wordt aangetroffen — een uitstekende voedingsbodem geschapen voor den uitgroei.

Het Indo-Europeesch Verbond.

Het I.-E. Verbond heeft te Weltevreden zijn eerste lustrum herdacht. Het *Bat. Nwsbl.* (17 Apr.) heeft den I.-E. V.-vertegenwoordigers van harte welkom; Het congres geeft blijk van de rustige kracht, welke iedere strijd voor een goede zaak schenkt, — van het heilig vuur, welke iedere eerlijke overtuiging te bezielen vermag. . . . De I.-E. V.-zaak is een goede en eerlijke zaak, door de natuur met het hart gediend.

Een uitvoerig verslag van het verhandelde op den 17 April treft men aan in de *Deli Crt.* van 26 April (1e en 5e bl.) Uit de rede van den voorzitter, den heer Van Ophuysen, vernemen wij dat niemand 5 jaren geleden vermoed heeft, welk een omvang het verbond zou bereiken. De arbeid werd daardoor voor het bestuur moeilijker, dat de uiterste bedachtzaamheid heeft behoeft, waaraan het te danken is, dat er rust en vrede is in het verbond thans heerschen, evenals een goeden geest. De grondslagen zijn ongewijzigd gebleven; trouw aan het Nederlandsch gezag staat nog immer voorop, doch men heeft begrepen, dat ten opzichte van dat gezag een verandering dient te komen, want het Nederlandsch gezag is te land vereenzelvigd geworden met het idee van Nederland vertoevende Nederlanders. Het streven naar autonomie kan evenwel niet anders beteekenen dan een streven naar een Nederlandsch-Indië. Het onderwijs wordt mede als een zeer groot belang geacht. Vrees voor concurrentie van de zijde der Inlanders bestaat niet bij het verbond. Verhooging van het intellectuele peil is wat men zeer behoeft. Ook eigen kapitaal, hoewel Indië zeer veel te danken heeft aan het vreemde kapitaal. De indrukking *ons land heeft een wel wat vreemde klank*, maar het onmogelijk is om een eigen stuk grond te bezitten. Het Verbond mag niet rusten alvorens hieraan een einde is gemaakt.

De verklaring van mr. Van Ophuysen is voor de *Deli Crt.* een bevestiging van hare opvatting, dat het Indo-Europeesch Verbond een belangrijke taak in Indië heeft te vervullen en dat het Verbond op den goeden weg is. Natuurlijk zouden er op- en aanmerkingen te maken zijn, vooral in onderdeelen, maar in groote lijnen moet men erkennen, dat het Verbond zich krachtig en steeds vruchtiger laat gelden. Niet het minst bleek dat bij de laatste verkiezingen voor den Volksraad. Het was goed

Restaurant „GUDE”

WEIMARSTRAAT 341 TELEFOON M. 5240

Diners vanaf . . . . . 80 cent
Dagschotel (tusschen 12 en 2 uur) . . . 60 cent
Uitzending van Diners tusschen 4 en 7 uur
Kamers met pension vanaf f 50.- per maand

Aanbevelend, EUG. J. D'HAINÉ

gezien van den Voorzitter om nog eens even de vervolgen vijfjarige periode de revue te laten passeeren en de wenschen en verlangens van het Verbond te doen hooren.

De landrente ter Sumatra's Westkust.

Het *Bat. Nwsbl.* (16 Apr.) schrijft dat ondanks het besluit tot niet invoering, het denkbeeld eener landrentebepaling door de Regeering niet geheel is losgelaten. Zoo zullen de verschillende opmetingen, waarmee men in Tapanoei reeds een paar maanden geleden aangevangen is, voortgezet worden, evenals die in Sumatra's Westkust.

In de eerste plaats verkrijgt men daarmee een betere classificatie der verschillende gronden, de opbrengst daarvan e.d.m., terwijl de bevolking dan over die opbrengst een uniforme belasting van 4 pct. zal hebben te betalen. Maar in de tweede plaats zal de ongetwijfeld intelligente bevolking, als de nieuwe regeling goed doorwerkt, zeker inzien, dat aan een progressieve landrente de voorkeur moet worden gegeven. M.a.w. zij zal de billijkheid erkennen van het beginsel, dat iemand met een grootere opbrengst uit grondbezit, naar verhouding ook meer dient te betalen dan een ander met minder inkomsten.

Is men eenmaal zoover, dan zal de Regeering opnieuw een beslissing moeten nemen omtrent de vraag, of het billijk moet worden geacht een goed gesitueerde bevolkingsgroep lichter te treffen met de belastingen dan bijv. de veel minder goeude Java-bewoners. Die beslissing kan niet twijfelachtig zijn, maar zij zal dan vergemakkelijkt worden door de aanvaarding van de nieuwere denkbeelden welke intusschen bij de bevolking zelve doorgedrongen zullen zijn.

De oliepalm-cultuur. En Afrika sprak . . .

De *Sum. Post* (24 Apr.) geeft een berekening van de rentabiliteit der oliepalmcultuur. Volgens den schrijver blijkt hieruit dat de oliepalm als grootcultuur verre van kwade kansen biedt. Het behoeft dan ook geen verwondering te wekken, dat zoowel vanuit Holland als uit Amerika steeds meer inlichtingen worden verzocht aangaande deze cultuur. Palmolie kan als een *consumptie-artikel* van hooge waarde worden beschouwd; het z.g. „Deli type” der oliepalmcultuur voldoet uitstekend, en in het meer zuidelijke deel van Sumatra's Oostkust is goede grond in voldoende mate beschikbaar.

De cultures, grondslag van Insulinde's welvaart, verkeeren thans in een toestand, die verheugens verdient. Doch zal het zoo blijven, vraagt *D. N.* in het *Soer. Hbl.* (17 April 1e bl.) In naburige Britsche koloniën, die eveneens op den landbouw zijn aangewezen, maakt men zich ongerust over Afrika. Is er voor Ned.-Indië dan geen reden tot waakzaamheid?

Het Britsche kapitaal interesseert zich ten eerste voor de zoo nabij gelegen kust van Guinea. Lever brothers gaven het voorbeeld door groote oelievelden in Liberia en elders aan te koopen. Frankrijk heeft een open oog voor de groote economische mogelijkheden. Talrijke stoomvaartlijnen verbinden West-Afrika reeds met Marseille, Havre, Londen en Antwerpen. Het Zuid-Afrikaansche gemeentebest slaat begeerige oogen naar het Noorden. Het lijkt er op, of de tijd van hoogen bloei tijdens het Grieksch-Romeinsche wereldrijk, welke Leo Frobenius in zijn *Und Africa sprach* . . . schetst, staat herhaald te worden. Kort achter ons ligt nog de débâcle in de Slapperolie-industrie. In Insulindes, United Oil Mills en andere oliewaarden, hebben velen hun vermogen verloren. Afrika kwam aan de markt met groote voorraden palmolie, arachides en andere vetten. Thans komt Afrika op de markt met cacao; een groote troost is er: de Afrikaansche boonen zijn van mindere kwaliteit. Omtrent *Kulturunsähigkeit* der negers make men zich niet al te groote illusies. Ook het vaderland der koffie ligt in Afrika, evenals dat van de kola. De rubber groeit er heel goed en de tabak van Kameroen is wel met die van Deli vergeleken. De kruidnagels van Zanzibar hebben die van de Oeliasers verslagen. Wie de kracht van dezen Goliath onderschat, bedriegt zich zelf.

Indië produceere, besluit schr., op het gebied van tropische producten het beste, wat ter wereld kan worden voortgebracht. De beste qualiteiten vinden altijd aftrek, ook al wordt de markt met goedkope soorten overstromd. Op het gebied der meeste tropische producten heeft Insulinde thans de leiding. Die leiding moet ze trachten te bewaren, op straffe van ondergang. Een hooge intellectuele en technische ontwikkeling op het gebied van landbouw, industrie en handel is daartoe de volstrekte voorwaarde. Insulinde vermijde de fouten door anderen gemaakt. Door Japan, dat te spoedig de Westersche technici naar huis zond. Door Siam en de Filippino's, die het Europeesche kapitaal buiten de deur houden en zelf arm blijven. Vooral van de Don Quichotterie der Filippino's op eco-

HOTEL-RUBRIEK

AMSTERDAM

HOTEL CENTRAL Damrak 18	HOTEL KRASNAPOLSKY Warmoesstraat 171-161
THE AMERICAN LUNCHROOM Cy. Kalverstr. 16-18	BESCHIKBAAR.

RESTAURANT „LA RÉSERVE”

Rembrandtplein 44-48

’S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde”, Bankapl. 2, Den Haag, Tel. H. 1486, Dir. bij Schev. B. Str.k.en.w.w.opdeloegerk.	PENSION „QUIST” Stadhoudersplein 17-19 Tel. SCHEV. 1523
Pension E. M. Blewanus, A. v. Solmsstraat 135. Ind. Rijstafel op Dinsdag, Don- derdag en Zaterdag.	Huize „Elisabeth”, Valken- boschkade 670 en 672, Familie-Pension voor Dames en Meisjes.
Hotel Rest. „DUINOORD” Sweelinckplein Spec. bezocht d. ind. Fam. OOSTERWIJK & V. D. LUIJDE	Pension „VAN ARNHEM” 77 Gr. Hertoginnelaan Tel. M. 985 - Refer. van vooraanst. Families voorh.
Lunchroom „THOMSON” Thomsonlaan 31, Den Haag Gezellig Zetje. Bill. prijzen 1ste kl. Consumptie. Aanbevelend, J. VENEMA.	Pension Dames Lugtenburg en Wegner. Parterre dispo- nibel. Bad en Telefoon. v. Boetselaarlaan 37
Hotel „Promenade”, Oude Schev. weg 21, Tel. S. 454 Prachtige ligging. Matige prijzen.	BESCHIKBAAR.

BESCHIKBAAR.

HAARLEM

HOTEL-PENSION „MINERVA”

Parklaan 86-94, Tel. 433

NIJMEGEN

HOTEL REST. „DE KEIZER” Spoorstraat 7	HOTEL CAFÉ REST. „DE POORT VAN KLEEF” Grootestraat 2-4

ROTTERDAM.

Hotel „SMITS”, Oude Hoofdplein 2-3. Modern ingericht, riant uitzicht. Aanbevelend, O. KÖHLER	BESCHIKBAAR.

WASSENAAR

HOTEL-PENSION „DE KIEVIT” Voll. Pens. vanaf f 7.- p.d.	BESCHIKBAAR.

Haagsche Coöperatieve Keuken Restaurant

Kepplerstraat 274 . . . . . Tel. M. 2313

Lunch 12-2 uur . . . . . vanaf f 0.65
Diner 5-7 uur . . . . . vanaf f 1.-

Diverse Schotels à la carte.

Uitzending door de geheele stad à 10.76 PER
MAALTIJD en 10.14 bezorgloon PER BUS.

MODE-VAKSCHOOL - THUIS KNIPPEN LEEREN

kan elke Dame en Meisje, zonder rekenen en teekenen, van alle boven- en onderkleeding. Ook Jongens- en Kinderkleeding. — Zendt postwissel à f1.60 of BRIEFKAART en U ontvangt per omgaand een boek voor zelf-onderricht met meer dan 100 modellen en maken daarbij een gratis apparaat om u te laten zien hoe gemakkelijk onze methode is. Verschillende naal- en huishoudscholen werken met succes volgens onze methode

VRAAGT PROSPECTUS.

W. HENDRIKSE-KNAPEN

TOLSTEEGSELINGEL O.Z. 54 - UTRECHT

Tramhalte Lijn I en III :: Voorheen Heerenweg 44
Postchèque en Girodienst 76650

Hôtel de l'Europe

AMSTERDAM

HUIS VAN DEN EERSTEN RANG

ZALEN VOOR PARTIJEN

BESCHIKBAAR.

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal . . . . . / 80,000,000.-
Statutaire Reserve . . . . . - 19,769,180.-
Buitengewone Reserve . . . . . - 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.
Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.
Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.
In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseringen en Financieringen.
Schriftelijke en Telegrafische Credieten.
Reiscrédietbrieven.
Deposito's.
Rekeningen-Courant.
Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

BESCHIKBAAR.

Nieuwe „BERRY” Modellen

Fantasia Riemschoentjes

Lak	f 16.50
Glacé	f 16.50
Suède	f 17.50
Goudleer	f 17.50
Satijn	f 16.00
Brocaat	f 18.50

Vraagt onzen Indischen Catalogus met 84 photo's onzer nieuwe modellen

Referentiën van honderden Indische Families ter inzage

H. HESSELS & ZOON
Piet Heinstraat 115 Den Haag

BESCHIKBAAR.

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **grote op-lagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt

N.V. Drukkerij Ten Hagen
Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. H. 1987*

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: W.M. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregeldē MAIL- en PASSAGIERSDIENST
van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met
aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien
van draadlooze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

nomisch gebied, die om politieke redenen de beste ontwikkelingsmogelijkheden voor hun volk veronachtzamen, is voor Ned-Indië veel te leeren. Doch ook van den warwinkel China, onassimileerbare Westersche denkbeelden geënt op Oosterschen stam. Insulinde volgde het voorbeeld van de Maleische Staten en Ceylon, van Hawaii en Tidji, die onder Westersche leiding tot grooten bloei geraakt zijn. Onder aanvoering van het hoog ontwikkelde, met handelstalent en technische geschiktheid begaafde Nederlandsche volk; kan Insulinde met vertrouwen de moeilijke toekomst afwachten.

UIT DE INLANDSCHE PERS.

Het begin van de Tangerangische Onlusten.

III (Slot).

Ten huize komende van den assistent-wedono van kampong Melajoe, was deze natuurlijk druk in de weer met het instellen van een onderzoek bij de bevolking van Pangkalan.

De verslaggever trof daar ter plaatse aan den heer Pit, commandant van de veldpolitie en den redacteur van de Indische Courant, De Witt.

Deze laatste was hem, verslaggever, niet onbekend en zeide, met een lach op het gelaat, dat hij zeker spiondiensten verrichtte.

De telefoonbel werd voortdurend gehoord, doch de ass.-wedono bleef even welwillend, blijkbaar goed gestemd, dat hij de inlichtingen kon geven, welke, ten deele althans, overeenstemden met die, welke boven zijn beschreven en die toch van buiten de zaak staande personen waren verkregen.

Hij vertelde van het gebeurde met den zwaargewonden padiweger Tohir, van de moeilijkheden waaraan de Tjatok van Pangkalan had bloot gestaan, zoomede dat de leider der bende met 38 volgelingen ook hem in zijn huis onder bedreiging de vraag had gesteld, of hij de ongelovigen wilde volgen dan wel hem, de leider der bende.

Deze gaf zich voor als te zijn Raden Raboelamin, afstammeling van Raden Toewoeh en anderen en verlangde van den assistent-wedono, dat hij zijne bevelen zou opvolgen.

Hij verklaarde toen 25 jaar oud te zijn en zich de kongsis van Pangkalan en Melajoe te willen toe-eigenen.

Ook wilde hij Java terugnemen en zijn vader Noer Djaja Boejoet Ireng ontmoeten.

Aangezien de assistent-wedono in de ontmoeting met de bende gevaar zag, liet hij haar maar praten, hetgeen tot gevolg had dat hij door het hoofd en zijne volgelingen met den titel van Amma Dewi Sinta werd aangesproken.

Hij bood de bende rookgerei en koffie aan, in afwachting van politiehulp, waarom telegrafisch was gevraagd.

Veldpolitie en marechaussees werden van Tangerang met spoed afgezonden en wilden een paar uur later de gehele bende opbrengen naar Tangerang.

Doch op den viersprong van Selapadjang—Batoe Tjepèr—Kadoeng aangekomen, verlangde de bende naar Buitenzorg te trekken en daarvoor den korteren weg over Selapadjang—Batoe Tjepèr te willen nemen.

De politie stemde hierin toe, doch zond een deel harer auto's en motorfietsen langs eerstgenoemden weg, aangezien het overzetten per vlot in den weg, die de bende nam, oponthoud zoude geven.

Toen de bende bij Pintoe Aer Sewan overgestoken was, werd zij door het politiegeleide gebracht naar de plaats Tanah Tinggi te Tangerang, alwaar men, na het een en ander te hebben vernomen, in zekere onrust verkeerde.

Daarna speelden zich de gebeurtenissen te Tanah Tinggi af, zooals die door het Aneta-bureau zijn verspreid.

Een zekere Si Entong werd doodgeschoten en viel in rivier.

Zijn lijk werd eenige dagen later gevonden bij Batoe Tjepèr, daarna in het hospitaal gebracht, onderzocht en begraven.

Het verkeerde in verren staat van ontbinding, Toen het langs de markt gedragen werd, was de stank, die verspreid werd, voor de passergangers ondragelijk.

Te Pangkalan werd een der volgelingen van Ki-in bapa Ki-ah in arrest gesteld.

Zijn naam was Dja-i-an.

Hij erkende een zwager te zijn van het bendehoofd en dezen te zijn gevolgd.

BESCHIKBAAR.

DE BAS & Co., Bankier

HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting

Men had hem en zijne vrouw, na een gebeld uit een glas laten drinken, waarin toovermiddelen ren gebracht en waarna beiden in een ontoerekenbare toestand van vervoering verkeerden.

Volgens de inlichtingen, welke de verslaggever, waren de meeste volgelingen van Ki-in Kiah, zijne vrouw en stiefzoon niet van hunne plaats afkomstig, doch van elders, n.l. uit Parijs, Paris, Tamboen, enz.

Zoo was uit Paris afkomstig hadji Narioen, bekend als hadji Klitak.

Hij liet het leven te Tanah Tinggi.

Tijdens het onderzoek van den verslaggever er 14 dooden en 22 gearresteerden.

Aangezien de bende bestond uit den leider volgelingen, was het lot van 3 hunner dus bekend.

De bende was gewapend met slag- en steekwapens als sabels, klewangs, lansen, enz.

Een omslag en een hoofddeksel werden ten dien van den wedono van Tangerang aangebracht.

De Communist Sastro.

Fatterig gekleed, de neus in den wind en overmoedig gelaat bewoog de communist Sastro Zaterdag 23 Februari 1924, zich ter hoofdplaats doeng.

In de bovenzak van zijn jas stak een roodgelidmaatschapskaart van de Sarikat Islam verduidelijk uit.

Zich naar de kampong Bandjaran begevend moette hij daar een oppasser, wien hij de roodgelidmaatschapskaart van de Sarikat Islam verduidelijk toonde en tevens vroeg of hij niet bang daarvoor was.

De Regent van Bandoeng, Wiranata Koesoema was voor zulk een roode kaart zelfs bevreesd, had, hoewel vele malen opgeroepen door de oppasser om ter vergadering te verschijnen, daaraan gevolg gegeven.

En, aangezien ook de wedono bang was voor een roode kaart, moest hij, oppasser, daarvoor veel meer bevreesd zijn.

Dit gezwets hinderde een bejaarden desamptant in opgewonden toestand, den communist zoodanig werkte, dat de roode vechthaan, op den grond pen, nederig vergiffenis vroeg en niets meer te zeggen.

Verder wordt medegedeeld dat de roode lidmaatschapskaart uit zijn jaszak haarscherp verscheurde, omdat, volgens zijn zeggen, de instrument de schuld droeg van de kastijding die hij had opgelopen.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

De zelfstandigheid van de Minahassa.

Na lezing van de Notulen van het verhandelde zittingen van den Minahassaraad van 15 Augustus 1923, welke zijn opgenomen in de „Satie” No. 7 betrekking hebbende op ontvoering van de invoering van de Inlandsche gemeente orde in de Minahassa, drukt de persoon, die zich „Rektor” tekenet, in de „Keng Hwa Poo” van 29 November de navolgende wijze zijne groote vreugde uit over de totstandkoming van deze gewichtige gebeurtenis het bewijs geeft van groot vertrouwen der Inlandsche Regeering in de Minahassasche bevolking en de Inlandsche hoofden en Europeesche Ambtenaren bevoegdheid schenkt, om in samenwerking met volking, de inwendige zaken van de Minahassa te regelen.

De bevolking van de Minahassa heeft derhalve de regeling van eigen zaken in eigen hand.

De persoon van „Reflector”, die verklaart een afstammeling in rechte lijn van zijne Minahassasche voorouders van Toar en Loemimoecoet, van die uiting van vreugde toe, dat hij, na zorgvuldig genomen te hebben van den inhoud van de Indische Nieuwsbladen, die den nieuwen Tijdschriften sprake brachten, reeds langen tijd tot de overtuiging was gekomen dat Indië roept om zelfbestuur van de Minahassa om zelfstandigheid.

Dit laatste onderwerp had reeds geruimen tijd voren een punt van bespreking in den Minahassaraad uitgemaakt waarbij goedgezinde Volkshoofden heeren Waworoento, Majoor Mandagi en Mandagi anderen, gelegenheid hadden hunne stem te doen hooren, doch toenmaals was de vrucht nog niet rijp om te worden geplukt.

Thans is die toestand zóódanig veranderd

„SALLANDIA

(GEDEPONEERD FABRIEKSMERK)

LINOLEUMWAS - WRIJFWAS

DE BESTE

CHEMISCHE FABRIEK „SALLANDIA”, ZWOLLE

A. HENRY - HORLOGERIE
DEN HAAG **UTRECHT**
 Fred. Hendriklaan 248 **Twijfstraat 34**
EXPORT NAAR OOST- EN WEST-INDIË

Hoedencircus.

Leerares hoedenvak geeft **Cursus-, Club- en Privaatlessen** voor Dames en Jonge Meisjes.

Inlichtingen **B. REIJNDERS, Loosduinse kade 32, Den Haag.**

copra, enz. (vervolg), door dr. I. Boldingh. Oogstresultaten van suikerfabrieken op Cuba, door dr. H. C. Prinsen Geerligts. N.-I. op de jaarbeurs te Milaan 12-27 April. A. van Hoboken en Co. 1774-1924, door E. W. Graandijk. De gewone berichten en mededeelingen.

Regenwaarnemingen in N.-I.

44e Jrg. '22. Uitg. van het Kon. Magnetisch en Meteorologisch observatorium te Batavia. Landsdrukkerij, Weltevreden.

Jaarverslag v. d. burgerl. geneesk. dienst in N.-I. over 1921.

Druk G. Kolff en Co., Weltevreden. Een boekdeel vol interessante cijfers, die echter wel wat laat verschijnen.

Gemeentebld II.

'24, afl. 6a., Jrg. 7. Gemeente Medan. Kampongrapport. Varekamp en Co., Medan.

Epigraphia Indica

and record of the archaeological survey of India, part VI, vol. XVIII, April. The Brahma-Siddhanta of Brahmagupta: Mean system (No. 15).

Statistical Abstract for British India.

No. LVI, samengesteld door Commercial intelligence department, India. 30 July '23.

BOEKAANKONDIGING.

Geschichtschreibung in Holland. Prof. P. J. Blok. *Die Geschichte der Niederlande in Deutschland.* Professor J. Ziehen. Schriften des Holland-Instituts in Frankfurt a. M. Heidelberg. C. Winters, Universitätsbuchhandlung.

Nota inzake de maatregelen getroffen op Verkeers-, Hygiënisch en Economisch gebied, in de door de *Kloet-eruptie* van 19 op 20 Mei 1919 in Kediri geteisterde streken, aangeboden door den voorzitter van den westelijken raad van Kediri, L. F. Dingemans, aan dien raad. De nota geeft in woord en beeld een overzicht van hetgeen sedert de eruptie in de afdeling Blitar in het belang der streek en der bevolking is tot stand gebracht.

The Sanskrit drama in its origin, development, theory, a practice. A. Berriedale Keith. Oxford. The Clarendon press.

Geschichte der Philosophie. Band 4. Die Philosophie des Islams. Max Horten. Verlag E. Reinhardt, München.

Die Suparna-Sage. Untersuchungen zur Altindischen Literatur- und Sagengeschichte. Jarl Charpentier. Akademiska Bokhandeln Uppsala, O. Harrassowitz, Leipzig.

Erlebnisse auf Java. Max Dauthendey. Verlag A. Langen. München. De inhoud geeft: Die Hochzeit des Nagels der Erde. Meine Smeroe-Besteigung.

Soeloeh I. Peminpin oentok goeroe-goeroe jang mengadjarkan kitab batjaan. Soear. Mara Soetan dan P. de Nes. J. B. Wolters, Groningen, Den Haag, Weltevreden.

The Dravidian element in Indian culture. Gilbert Slater. E. Benn, Londen.

Suriname.

Verschenen is het Voorloopig Verslag van de Commissie van Rapporteurs uit de Eerste Kamer over de Suri-naamsche begroting voor 1924.

Het verslag vangt aan met de gewone beschouwingen over de staatsinrichting, die wij overslaan omdat ze niets uitstaande hebben met den treurigen economischen toestand waarin Suriname verkeert.

Wat dezen toestand betreft merkt het verslag op dat hij allertreurigst is. „Van eenigen opbloei is geen sprake, wel van een voortdurenden achteruitgang. Buiten een klein aantal blanken, enkele Britsch-Indiërs, Chineezers en Syriërs, lijdt de gansche bevolking gebrek”.

„De toestanden worden onhoudbaar. Terwijl de bewoners der naburige Engelsche koloniën in veel betere omstandigheden verkeeren, kwijnt Suriname; het lijdt aan bloedarmoede, en als versterkende middelen achterwege blijven, is zijn ondergang te vreezen”.

„De Regeering verklaart zich echter machteloos om de noodige hulp te verlenen. De Minister erkent in de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag der Commissie van Rapporteurs uit de Tweede Kamer, dat het beter is flink hulp gedurende korten tijd te verlenen

Zeebaboe's en Jongens beschikbaar.

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”
 Advies Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren. Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door **goede en voortdurende reclame.**

GEBRUIK DIT BLAD

VOOR UW

Reclamecampagne.

BESCHIKBAAR.

Dienstverrichting „VOORWAARTS”

Jan Evertstraat 19 - Telefoon H. 6684.

Door deze hebben wij de eer U te berichten dat de afdeling Den Haag der Vereeniging „Voorwaarts”, (Bond van gepens. en gegag. Militairen van Oost- en West-Indische Leger), heeft opgericht eene dienstverrichting, ten doel hebbende een gedeelte van die Oud-Strijders, de strijd om het bestaan te helpen verlichten. De te verrichten werkzaamheden zullen stipt worden uitgevoerd, terwijl de kosten zoo billijk mogelijk berekend worden.

Gaarne Uwe welwillende medewerking hierin tegemoet ziende.

Hoogachtend,

HET BESTUUR.

Zeilen en Linoleum wrijven.

Boenen, Schuren en Schrobben.

Poetsen, enz.

TARIEF

Met wagen . . . . . **10.60** per uur en per man
 fiets . . . . . **10.60** " " " " "
 Zonder wagen . . . . . **10.50** " " " " "
 Innen van kwitanties . . . . . **10.80** per uur.
 Voor vervoer van brandkasten en piano's speciaal tarief.
 Bezorgen van brieven en circulaire's volgens overeenkomst.

MESSEN SLIJPEN EN POLIJSTEN vanaf 75 cent per dozijn, met inbegrip van afhalen en thuisbezorgen.

BESCHIKBAAR.

PIANO'S RIPPEN

P. Heinstraat 42
DEN HAAG

Ook in huur en in huurkoop

vrucht wel rijp is geworden en de Minahassa hare zelfstandigheid ziet erkend.

Het is de heer Mangowal geweest die zich ernstig tegen de invoering van die nieuwe orde van zaken heeft verzet, op grond van de overwegingen dat het moment daarvoor niet gunstig is en de Minahassa over geen voldoende geldmiddelen beschikt.

De heer Mandagi daarentegen drong op spoedige invoering aan, opdat de Minahassa de 12de provincie van Nederland zoude worden.

Bovendien vond hij, dat waar op Java, Sumatra, Ambon, enz. reeds gemeentelijke Ordonnanties waren ingevoerd, voor uitsiel daarvan in de Minahassa geen aanleiding bestond.

Terwijl de Regeering al het mogelijke doet om het volksbestaan in de Minahassa te verbeteren, aan de hoofden daarbij leiding te geven en de volksbelangen door volkskringen te laten regelen, valt de meening van den heer Mangowal zeker op.

Het motief als zouden de districtshoofden bij de ontvoogding overladen worden met dienstwerk, kan, zeide de heer Walkarij, geen dienst doen wanneer men het oog gevestigd houdt op Tomohon, alwaar de toestand, sedert den afkoop van de heerendiensten, zoo-veel gunstiger is geworden.

Ook het tegenhouden van de invoering van een eigen gemeentewezen, als moderne instelling, was van de zijde van den heer Mangowal, volgens de meening van den heer Waworoento, eene foutieve daad, omdat die nieuwe instelling over het algemeen den volkswensch bevredigt, waarnaar men te luisteren heeft.

De Hoekoembesar behoeft niet meer bevreemd te staan tegenover den Resident, evenmin als de Hoekoemtoea tegenover den Hoekoembesar of Majoor.

Het volk heeft hier dus te doen met een door het Bestuur gegeven regeling, die goed is en die aan het volk de reeds lang gewenschte medezeggingschap in bestuurszaken geeft.

Er mogen dan daartegen bezwaren zijn gerezen, toch zal die regeling goed zijn, als zij n.l. goed wordt toegepast.

Naar schrijver's meening moet het Minahassasche volk met groote dankbaarheid de nieuwe orde van zaken aanvaarden en daaraan, zonder vrees, oprechten steun verlenen bij de toepassing in de praktijk.

Hij wekt allen op der Regeering te verzoeken, naast het eigen Gemeentewezen, een eigen Landgerecht voor de Minahassa in het leven roepen, dat de zaken en geschillen kan berechten, welke het volk bezwaren.

Literatuur-Overzicht.

N.-I. Rubber- en Thee-Tijdschrift.

9e Jrg., No. 7, 15 April. De rubbersmokkel, naar aanleiding van een artikel in de Straits Times, door G. F. Bodde. Resultaten der Malang-rubber-enquête, voordr. gehouden door dr. A. J. Ultee, op de vergadering der Mal. Landb. Ver. 23 Maart '24. Zijn voor de groote cultures nog nieuwe belangrijke plagen te verwachten? Deze vraag brengt S. Leefmans tot de conclusie, dat voortdurende waakzaamheid noodzakelijk is. Vervolg van: het beheer van een theeonderneming. Onze koffieproductie, door dr. P. J. S. Cramer.

Indië. Geill. tijdschr. v. Ned. en Kolonies.

8e Jrg., afl. 4, 14 Mei. In het vorige literatuuroverzicht werd abusievelijk afl. 41 vermeld, d. m. z. afl. 4.

Overzicht van de Inl.- en Maleisch-Chin. pers.

No. 16 loopende tot 17 April '24. Het bevat een lijst van: A. de Inl. en Mal.-Chin. nieuwsbladen op Java; B. idem op de buitenbezittingen; C. de inl. periodieken op Java; D. idem op de buitenbezittingen; E. Godsdienselijke bladen; F. Vak- en vakvereenigingsbladen; G. Arabische bladen; H. Chineesch-Maleische bladen.

Algemeen Landbouwweekblad voor N.-I.

8e Jrg., No. 42, 19 April. Het 33-jarig jubileum van Z. H. den Soesoehoenan, met portretten. Iets over in-voeten in theetuin en over plantverband, door S. van Hooff. Bewaring en verzending van zaken van tropische gewassen, door F. F. R. Heide.

Ind. Milif. Tijdschrift.

55e Jrg., No. 4. Alle vakkundige artikelen, van niet-speciaal Indische strekking.

De Indische Mercur.

47e Jrg., No. 20, 16 Mei. Onderzoekingen verricht in den cultuurtuin te Buitenzorg over de opbrengst van

EINDHOVENSCHE BOOMKWEKERIJ

TEL. 634 **EINDHOVEN** TEL. 634

LEVERING VAN ALLE SOORTEN

BOOMEN EN PLANTEN

TEGEN SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN

SPECIAL ADRES VOOR HET

AANLEGGEN VAN LUSTHOVEN, TENNISBANEN, ENZ.

**Heeren- en Dameskleeding
naar Maat**

Billijke Prijzen Prima Stoffen Eerste Snit

Gelegenheid tot Abonneeren

AANBEVELEND,

WILLEM VAN HOUT

MOLENSTRAAT 47B TEL. H. 2324

F^A N. LOEB, Noordeinde 107-109

TEL. H. 3149 DEN HAAG OPGERICHT 1882

Levert op **afbetaling:**

KLEEDING voor Heeren, Dames en Kinderen
MEUBELEN, BEDDEN, TAPIJTEN, Gordijnen
Complete Woning-Inrichtingen

Gramophoons - Rijwielen - Kachels - Lampen - enz. enz.

JOSEPH RIEP - DEN HAAG

RIJOUWSTRAAT 83

Gediplomeerd Coupeur-Kleedermaker

Vanaf 8 April 1905-24 Nov. 1923 werkzaam geweest bij de Fa C. H. KUHNE & ZN, Den Haag

Damestailleurs, Sport-, Rij-, Amazonekleeding
Heeren Rok-, Smoking-, Jacquet-,
Coibericostumes en Fijne Peiswaren.

volgens een systematisch plan, maar, laat er op volgen, dat de financiën van Nederland daartoe niet in staat zijn, zelfs niet om alles op den huidige voet voort te zetten en het land voor verderen achteruitgang te behoeden. Er wordt dan ook bezuinigd op het dringend noodige, maar overdreven besparing blijkt een blijvend verlies op te leveren; de middelen dalen, het subsidie wordt niet verhoogd; de grens der bezuiniging is dus overschreden.

Op voldoende steun van Nederland valt niet te rekenen, het onthoudt Suriname het noodige op elk terrein... „De leden hier aan het woord achten het echter Nederland's plicht aan Suriname meer welvaart te verschaffen, wil het niet de taak, het door zijn historie als koloniale mogendheid opgelegd, verzaken.

Al hoewel moet worden toegegeven, dat ook voor het moederland de tijden niet gunstig zijn, waren deze leden van meening, dat in den noodlijdenden toestand, waarin Suriname sinds tal van jaren verkeert, slechts grondige verbetering kan worden gebracht, indien Nederland zich tijdelijk, gedurende een zeker aantal jaren, grootere financiële offers getroost, om de noodige maatregelen te nemen voor de economische opheffing van Suriname.

Als de voornaamste van die maatregelen worden beschouwd de ondersteuning van den landbouw en de bevordering van de immigratie... „Rapport-Pyttersen. Op verwezenlijking van de in dit rapport neergelegde voorstellen werd krachtig aangedrongen.

Grensregeling. Voor de zooveelste maal is de Eerste Kamer teruggekomen op de kwestie van de grensregeling tusschen Suriname en Britsch Guiana en wel in een zeer klemmend betoog. De Minister zal al zijn diplomatieke gaven ten toon moeten spreiden om aan dezen greep der Eerste Kamer te ontglippen en doet hij daartoe voor de zooveelste maal een poging, dan verwachten wij dat de Kamer hem een krachtig quo usque tandem callidina zullen toeroepen en niet allaten vóór een ondubbelzinnig antwoord is verkregen en de toezegging van de publicatie van alle stukken vanaf 1840. De geringe uitgave hiervoor noodig kan de Staat der Nederlanden nog wel dragen zonder gevaar te loopen dat de gulden in het gedrang komt.

Onderzoek naar Petroleum. De „West“ van 15 April heeft een onderhoud gehad met den heer B. Koker, die zich interesseert voor het onderzoek naar petroleum in den bodem. Hij deelde het blad mede, dat de oprichting van een krachtig Amerikaansch syndicaat voor dit onderzoek verzekerd is, indien van de zijde van het Gouvernement voldoende waarborgen worden gegeven, dat als de onderneming slaagt in dit zeer kostbaar onderzoek, zij ook de voordeelen harer ontdekking ten volle zal kunnen genieten. Met dit laatste bedoelt de heer Koker niet, dat het heffen van een recht op eventueel te verkrijgen petroleum uitgesloten zou zijn, integendeel zulk een recht wordt billijk geacht. Maar de bedoeling is, dat de onderneming die zich de risico van het kostbaar onderzoek getroost, ook voor een zeker aantal jaren verzekerd behoort te zijn van het uitsluitend recht van exploitatie in de kolonie.

In het nummer van 22 April schrijft „De West“: „De heer B. Koker, die dezer dagen onderhandelingen voerde met het Gouvernement betreffende eventuele boringen naar petroleum, vertrekt Donderdag weder naar Europa. De onderneming zal niet met Amerikaansch kapitaal (zoals wij abusievelijk in een vorig nummer schreven) maar met Engelsch kapitaal worden aangevat! Het tol stand komen hangt in de eerste plaats af van de waarborgen die ons Gouvernement wil geven, dat bij eventueel slagen der boringen de maatschappij ook de vruchten zal plukken van haar ondernemingsgeest. Intusschen hebben zich, naar aanleiding van ons vorig bericht andere personen die eveneens onderzoek hebben gedaan naar het voorkomen van petroleum in den Surinaamschen bodem, tot het Gouvernement gewend, met verzoek om bij eventuele toekenning van rechten aan de combinatie Koker, ook rekening te houden met billijke aanspraken van hen die reeds vergunningen tot onderzoek hebben.”

Wij lezen in „De West“ van 15 April: „De Argoys, die onlangs opmerkte, dat vermoedelijk de diamantdelverijen in Demerara haar hoogtepunt voorbij was, vestigt de aandacht op de uitvoercijfers van het eerste kwartaal, welke haar vermoeden schijnen te bevestigen. In het eerste kwartaal 1923 werd ongeveer 140 duizend(?) karaat uitgevoerd en in het eerste kwartaal 1924 slechts 34 duizend.

BESCHIKBAAR.

Onlangs was medegedeeld, dat een reuzendiamant gevonden was in Demerara. Volgens latere berichten is gerucht een canard geweest; het schijnt eenvoudig verzinzel te zijn geweest.”

Wij ontleenen aan „De West“ het volgende over radio-telegrafische gemeenschap:

„De vereeniging voor handel en nijverheid in Suriname heeft een adres aan den gouverneur gezonden waarin zij o.m. zegt:

Den laatsten tijd verschenen eenige berichten in plaatselijke bladen, overgenomen uit buitenlandsche bladen, waarin gesproken wordt over overneming door Alt American Cable Cy. van de lijnen der Compagnie Francaise des Cables Télégraphiques.

Wat van deze overneming juist is of niet kan de vereeniging niet beoordeelen, maar zij meent uwe excellentie er in het belang van handel en nijverheid op moeten wijzen, dat mocht van een zoodanige overneming sprake zijn, het haar voorkomt het juiste tijdstip te tot afdoende regeling voor Suriname van het telegrafisch verkeer, die mogelijk geworden is, vooral waar een radio telegrafisch station in den Cultuurtuin beschikbaar is in tijden van kabelbreuk zijn groote waarde het verkeer met de buitenwereld heeft bewezen.

Waar dit radio station echter in verband met de palingen der aan de Cie. Franc. des Cables Télégraphiques concessie geen bevoegdheid heeft het telegrafisch verkeer met het buitenland te bezorgen en het al voor de binnenlandsche dienst der eigen Maatschappij mag worden gebezigd, staat te vreezen dat in afzienbare tijd deze Maatschappij de bediening en het onderhoud der installatie uitsluitend voor beperkt eigen gebruik kostbaar achtend, haar zal ophellen, waardoor de kolonie opnieuw zal zijn aangewezen op de gebrekkige verbinding van slechts één, aan voortdurende storing onderhevig kabel.

De vereeniging zou het ten zeerste betreuren en een groote stap achteruit achten voor de ontwikkeling der kolonie, wanneer deze toestand opnieuw intrade zij acht het een inderdaad groot en dringend belang van de geheele gemeenschap in Suriname en speciaal van handel en nijverheid, dat de thans bestaande twee mogelikheden om verbinding met de buitenwereld te verkrijgen gehandhaafd worde.

En waar de overdracht van de concessie der Francaise Cable Mij. niet zal kunnen geschieden zonder uwe goedkeuring, nemen wij de vrijheid u beledigd doch dringend te verzoeken deze goedkeuring niet te verleenen, te de nieuwe concessionaris zich verbindt naast de bestaande verbinding een radio-telegrafische verbinding in te houden.

De vereeniging zou er verreweg de voorkeur geven indien uwe excellentie het daarheen zou leiden dat hetzij het bestaand radiostation door het Gouvernement werd overgenomen hetzij een eigen installatie van gouvernementwege werd opgericht. Immers door zou niet alleen invloed kunnen worden geoefend op de thans geheven wordende exorbitant hooge telegrafietarieven, doch tevens zou een zoodanige gouvernementele installatie dienstbaar kunnen worden gemaakt aan het verkrijgen van een telegrafische verbinding met de voornaamste onderdeelen der kolonie waaraan de behoeven zich dagelijks meer en meer doet gevoelen. Ten zoon bij gouvernementsexploitatie een einde kan worden gemaakt aan het hebben van allerlei partikuliere installaties die, zooals de ervaring heeft geleerd, worden gebruikt tot het opvangen van voor andere bestemde handelstelegrammen, een toestand die niet aanvaardbaar kan worden geacht.

In dit verband wijzen wij hier op een belangrijk artikel in „Het Algemeen Handelsblad“ van 16 Mei onder hoofdtitel „Bedenkelijk Serviluit.”

In „Het Nieuws van den Dag v. Ned. Indië“ heeft Filu in de vorige maand eenige mededeelingen gemaakt over de besmetting met lepra, waarbij hij tot de volgende conclusie komt:

- a. dat men nog niet met absolute zekerheid, maar aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid weet, lepra door een bepaalden haal, den z.g. leprabaacil veroorzaakt.
- b. dat wij zeker weten, dat lepra een besmettelijke ziekte is en dat een lepralijder tot besmetting van zonde personen aanleiding geven kan.
- c. dat wij zeker weten, dat de lepra geen ziekte is, wij van onze ouders erven, maar dat elke lepralijder infectie heeft te wijten aan den omgang met lepralijders al werden dezen dan ook niet als zoodanig door ons herkend.

Wanneer U bij uw leverancier van Geldersche worst, de worst ontvangt met een loodje gemerkt „Anton Hunink, Deventer“, dan verzekeren wij dat die Worst van prima Geldersche varkens bereid is en door vakmannen gemaakt is, terwijl wij ons verantwoordelijk stellen voor de kwaliteit.

Anton Hunink, Deventer
Hofleverancier.

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN

Oude Varkensmarkt 41-43 Telefoon 1867

Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.
Zaterdag na 12 uur gesloten.

Directeur: A. VAN BOXTEL,

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te

AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30.
DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Valkenboschkade 34.
ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24a.
ARNHEM, G. J. Hoetink, Emmastraat 58.

N.N. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen. Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachttopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker Centrale Verwarming, Knecht van de Apotheek en ander personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks, enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zoowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

LEDEN VAN DE VER. „OOST EN WEST“

hebben op vertoon van hun Lidmaatschapskaart toegang tot de Clublokale Restaurant en Leeszaal van de Amsterdamsche Burgerwacht, Singel, hoek Vijzelstraat Amsterdam.

Zij kunnen er elken Maandagmiddag tusschen 12 en 2 uur Bestuursleden van de Afdeling Amsterdam der Vereeniging Oost en West aantreffen.

„Hollandia” Drogisterij
 2e Sweelinckstraat 199 - Den Haag
 bij het Stadhoudersplein

Voor Duinoord 't geschiktste adres
 voor Uw Chemicaliën, Verbandstoffen, Specialiteits-geneesmiddelen, enz.

De schrijver geeft eenige opmerkelijke voorbeelden van de door contact met een lepralijder — soms eerst vele jaren nadat de besmetting moest zijn opgedaan — zich openbarende ziekte. Het ontbreken van vrees voor de ziekte en het niet gelooven aan het besmettingsgevaar vormt dan ook een belangrijke factor voor de verbreiding. Lepra is derhalve niet anders dan door strenge isolatie van de lijders te bestrijden; in de tropen kan men in elk geval de strijd op geen andere wijze voeren....

„Het is wel waar” — schrijft Prof. Flu ten besluite van zijn mededeelingen — „dat na verhooging van het hygienisch peil der bevolking, na verkrijging van een gemiddeld hoogere welstandsgrens, na verhooging van volkskracht en volkswelvaart, betere woningtoestanden en strengere opvattingen, omtrent het verkeer tusschen de verschillende sexen, de lepra van zelf verdwijnt, maar al deze factoren doen alleen daarom de lepra verdwijnen, omdat zij vanzelf het contact de lijders en de gezonden verbreken.

In elk geval kan men in de tropen met de bestrijding van lepra niet wachten, totdat men aldaar toestanden heeft, die ongeveer overeenkomen met de beste, die men in de meest beschaafde West-Europese landen aantreft, vooral ook omdat het de groote vraag is of men, gelet op verschillende factoren in de tropen, ooit tot zulke toestanden geraken zal.

Wij moeten er dus aan vasthouden, dat zonder strenge isolatie van een bestrijding der lepra niets terecht komt.”

Aan A. J. A. A. baron van Heemstra, gouverneur van Suriname, is in 's lands belang verlof naar Europa verleend voor den tijd van 8 maanden met inbegrip van den duur der heen- en terugreis, met ingang van den dag in de maand Mei of Juni 1924, waarop hij Suriname zal verlaten.

Curacao.

De begrooting voor 1925.

III.

De Koloniale Raad heeft weer eens een uitvoerig Voorloopig Verslag uitgebracht. Het belangrijkste daarbij vindt hieronder eene plaats.

Twee leden noemden de tot nu toe gevolgde bezuiniging eene stelselmatige, meer incidenteele bezuiniginkjes dan een doelbewust systeem.

Bezuiniging van beteekenis, niet van een paar duizend gulden, maar van vele tientallen van duizenden op de Curacaosche administratie achtte men alleen bereikbaar door vereenvoudiging van de werkwijze, van wettelijke regelingen en administratieve voorschriften of instructiën en door het, waar noodig, breken met gewoonten en sleur. Het is van bezuiniging in deze richting vooral, dat de leden, hoe ijverig zij ook hadden gespeurd, zoo weinig hadden kunnen ontdekken.

Nog meer verwachtte men van oordeelkundige en economische besteding der gelden, inzonderheid bij de afdeeling Openbare Werken, die in 1923 f 366.092.— kostte, niettegenstaande veel, dat urgent was, is nagelaten of uitgesteld.

Over de Watervoorziening en den Mijnbouwkundigen dienst wordt o.a. gezegd:

„Weinig aangenaam had verscheidene leden getroffen de gang van zaken en de tegenover den Raad betrachtingen, die de Watervoorziening en den Mijnbouwkundigen dienst betreffen.

Buiten den Raad om is naast den reeds hier vertoovenden Mijningenieur nog een tweede ingenieur aangekocht voor de „watervoorziening”, geheel buiten den Raad om, in het kort, gaat het geheele plan. En aan den Raad wordt, als het ware, een blanco credit aangevraagd.

Men deed uitkomen, dat wil de Raad kunnen medewerken tot de credieten voor de watervoorziening, hij eerst in staat moet worden gesteld het geheele plan te beoordeelen, de kostenberekening af te wegen tegenover de te verwachten resultaten.

Wat men tot dusverre heeft mogen ontwaren van de werkzaamheden in verband met de watervoorziening was — men kon het niet achterwege houden — bedroevend weinig. En als men in den aankoop van Hato en zien van een gedeelte van Bonavista eene aanwijzing mocht gezocht, als resultaat zeer pover.”

In dit verband trekken de volgende wel wat apodictische beschouwingen de aandacht, waarbij de Raad in weinig woorden heel moeilijke kwesties tracht op te lezen:

Genua en Marseille
 Geregelde Koeriersdiensten
 voor passagiers.
Reishureau LINDEMAN, 's-Gravenhage
 Rotterdam - Haarlem
 Arnhem - Groningen - Utrecht

Zaterdag a.s. opening van het tweede magazijn in Kristal, Glas, Porcelein en Luxe gebruiksartikelen
 Valeriusstraat, hoek Dunklerstr. Tel. M. 3459
W. KÖNIG, Prinsestraat 92.
 Verpakking voor Indië onder garantie tegen breuk.

Meer in het algemeen wenschten verscheidene leden hier als hunne meening weergegeven te zien, dat uitgaven voor onderzoekingen als in de vorige paragraaf bedoeld, niet ten laste van de Curacaosche begrooting behooren te worden gebracht. Men heeft hier immers te maken met eigenlijke exploratie-uitgaven, die door den explorateur en niet door den geëxploiteerde behoeven te worden gedragen. Dat ten slotte, nu Curacao voor het sluitend maken zijner begrooting, nog eene bijdrage uit de Rijkschatkist behoeft, de uitgaven toch ten laste van het Moederland komen, maakt, meende men, geen verschil. Overigens is het zeer de vraag of het niet juist aan de Curacao van bovenaf opgelegde uitgaven te wijten is, dat de Curacaosche begrooting nog steeds met een tekort, waarvoor een beroep op het Moederland gedaan moet worden, sluit.

Droegen beschouwingen als de hierboven weergegevene vroeger, toen zelfs na afvoering van af de uitgaven als bovenbedoeld de begrooting niet geheel sluitend te maken was, een academisch karakter, thans, nu de omstandigheden zich voor Curacao zoozeer gewijzigd hebben, dat, dank zij vooral het sterk accres der Middelen, een sluitende begrooting niet langer tot het rijk der illusien behoort, passen zij in de sfeer der werkelijkheid.

Eenige leden herhaalden daarom hun verzoek reeds bij eene vorige gelegenheid aan het Bestuur gedaan, om in overleg met Zijne Excellentie den Minister van Koloniën eene splitsing der uitgaven te willen bewerkstelligen, waarbij enkele uitgaven w.o. in de eerste plaats die voor onderzoekingen, proefnemingen enz. in het geheel niet meer op de begrooting van Curacao, maar op de Staatsbegrooting voor Koloniën zullen paraisseeren.

Voorts werd nog aanbevolen eene splitsing op de begrooting zelve der uitgaven en inkomsten in gewone en buitengewone.

Voor de beoordeeling toch of er voor de huishouding der Kolonie al dan niet een bijdrage uit 's Rijks schatkist vereischt wordt, behooren uitsluitend de gewone uitgaven en inkomsten tegenover elkander gesteld te worden. Huidigde men de tegenovergestelde opvatting, dan zou men steeds van eene sluitende begrooting eene niet sluitende kunnen maken, door, om maar een voorbeeld te noemen, enkele onroerende goederen aan te koopen.

Wanneer het bovenstaande alles maar goed in acht genomen wordt, en naast Openbare Werken ook Eeredienst en Onderwijs en de Openbare Gezondheidsdienst aan rantsoneering onderworpen, verwachten „meerdere” leden van den Raad een nagenoeg sluitende afrekening over 1925.

C. P. M.

Een bericht uit Maracaibo aan de „Amigoe di Curacao” meldt:

„De geheele vloot van de Curacao Steamship Co. ontwikkelt de grootste activiteit. Men kan duidelijk zien, dat men bezig is het vervoer in meer geregelde banen te leiden, zoodanig dat het olietransport van het meer van Maracaibo naar Curacao heen en terug, het in- en uitpompen van de olie mede inbegrepen, in vier dagen kan plaats hebben.”

Het blad schrijft naar aanleiding daarvan: „Als men dit bovenstaande in verband brengt met een paar feiten uit onze onmiddellijke omgeving, dan begrijpt men, dat dit alles weer een bevestiging oplevert voor de geruchten, die steeds blijven aanhouden, dat de Curacaosche Petroleum Raffinaderij een der grootste, zoo niet de allergrootste, der wereld zal worden.

De groote uitbreiding van het tankpark op de Isla, waarvan een gedeelte reeds voltooid en nog het grootste gedeelte in aanbouw is, wijst in die richting. Reeds meermalen vernamen wij in den laatsten tijd, dat een nog veel grootere uitbreiding (met 150 tanks) op komst is. De olieproductie in Venezuela neemt zoo enorm toe, dat men wel genoodzaakt is daarvoor de meest uitgebreide opslagplaats (hier op Curacao) daarvoor in gereedheid te moeten brengen.

In de afgelopen maand Maart werden door de Curacaosche olietankschepen in het geheel 76 reizen naar Maracaibo gemaakt.

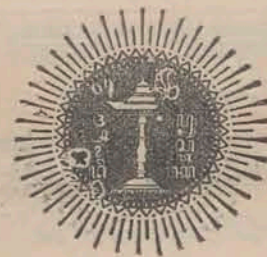
Op één dag (4 April) kwamen zelfs 7 tankboeten van Maracaibo binnen.

Doch ook onze raffinaderij kan alleen niet al deze olie verwerken. Van daar dient men dit surplus naar andere raffinaderijen in Amerika te verschepen. Dezer dagen vertrok nog van hier de groote olietankboot „San Gerardo” met een lading van bijna 17.000 ton ruwolte, die een waarde had van bijna 400.000 gld.”

Sigarettenfabriek.

Volgens een bericht in het „Boletin Comercial” is men

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafraichissements
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

ADI-POESTAKA

Boekhandel en Uitgevers-Mij.
 L. v. Meerderv. 332 - Den Haag
 Tel. M. 5611.

Hoofdepôt van de uitgaven van het „Java-Instituut” en van „De Commissie voor de Volkslectuur” te Weltevreden.

Levering van alle Boeken op elk gebied, ook Buitenlandsche Uitgaven.

Speciaal zijn we goed gesorteerd in Oostersche Werken.

Bij alle Boekhandelaren en bij de Uitgeefster.

Tempel en Paleis in Hindoestan

door MAURITS WAGENVOORT.

Met 25 Illustraties.

Prijs: f 3.20.

Dit werkje bevat o.a. reproducties van Etsen van Nieuwenkamp en geeft den lezer een denkbeeld van de grootsche bouwkunst van Hindoes, Dravidiërs en Mohammedanen in Voor-Indië.

De Javaansche Danskunst

door Th. B. VAN LELYVELD.

Met 38 Illustraties.

Prijs: f 3.20.

De schrijver, die op Java in kringen van Inlandsche grooten heeft verkeerd, is de eerste, die ons op systematische wijze in het wezen der Javaansche danskunst inleidt.

Het werk wordt o.a. verlicht door opnamen van Mevrouw Linda Bandara aan de dans- en muziekschool te Jogjakarta, genaamd: „Krido-Besko-Wiromo”, waardoor de lezer o.a. op aanschouwelijke wijze kennis maakt met de elementaire bewegingen van den Javaanschen dans.

De Geur van Moeders Haarwring

door NOTO SOEROTO.

2E DRUK.

Prijs . . . . . f 3.75.

Uit de Persbeoordeelingen:

„. . . . Hier ligt een bundel Nederlandsche verzen van een Javaanschen dichter voor ons, wiens poëzie ons dwingt ze met die van onze grootste poëten te vergelijken. Dat is iets, wat mij boeit en onweerstaanbaar tot mediteeren brengt. Een boek van groot gevoel en hooge beschaving. Een dichter, die niet van de dingen, maar van hun innerlijke wezen zingt”.

JOHAN KONING in „Weekblad voor Indië”.

„. . . . Hoe devoot en hoe vol blijde ontroering zijn de gedichten, waarin Noto Soeroto zijn moeder bezingt, een hulde, sterker en dieper dan het liefdedied van den minnaar, omdat ze zuiverder is en niet eischt of afsmeekt, maar slechts dankt en bidt en vereert . . . . De schoonheid van zijn vaderland en de monumenten van de beschaving van zijn heetgeliefd volk brengen den dichter tot geestdrift en het lied rijst uit zijn ziel . . . .”

PETER V. ARKEL in „Nieuws van den Dag van Ned.-Indië”.

S

EERSTE
NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ
„AURORA”
N. Haven 4 - 's-Gravenhage
Telefoon H. 2323.

Uitgifte eener 3 pCt. Premie Obligatie
Leening met diverse Winstkansen.
Vraagt Prospectus: rechtstreeks
aan de Maatschappij of Hoofdver-
tegenwoordigers.
Waar niet vertegenwoordigd:
Actieve Hoofdagenten gevraagd.

BESCHIKBAAR.

AÇOKA

Drama in vier bedrijven door G. GONGGRIJP
Bandversiering van SOERJOWINOTO
Prijs ingenaaid f 3.40 Gebonden f 4.90
Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren
en bij de Uitgeefster

Uit de persbeoordelingen: S

... Het Nederlandsche volk zou zichzelf te kort doen, indien het Açoka niet vasthield en het tot zijn blijvend oezit maakte als een zijner uitnemende schéppingen".

(L. J. M. Feber in *De Maasbode*).

... De brandende vragen van onzen tijd hebben grooten invloed op het werk uitgeoefend, en menige gedachte uit het Açoka-drama, de hoofdlijn niet het minst, loopt parallel aan de stroomingen, die in het geestelijke leven van onze dagen aandacht eischen. Deze Açoka-figuur is een mensch. Een mensch, bewogen door machtige driften, ontroerd door diepe en smartelijke gevoelens, aangeraakt door verheven wijsheid".

(Herman Middendorp in *De Nieuwe Gids*)

... Hier is al dadelijk de distinctie, die wij op het tooneel zoo ongaarne missen. Açoka, de hoofdfiguur, is een menschelijke koning — ware hij in onzen tijd geboren, men zou hem wellicht voorzitter van den Volkenbond hebben gemaakt — doch hij is geenszins een gekroond democraat of president van de republiek. Hij blijft — eere den schrijver — Majesteit, in den besten zin".

(Top Naeff in *De Amsterdamer*)

... De groote rijkdom van dit werk ligt in zijn idealiteit; de geestelijke ontroering is een adel er van. Als men bij dit werk vergelijkt al hetgeen gemeenlijk voor Nederlandsch tooneelwerk doorgaat, dan voelt men direct welk een hooge vlucht de heer Gonggrijp heeft genomen".

(Johan Koning in *De Hollandsche Revue*).

Uitgave van „Ādi Poestaka”
Boekhandel en Uitgeversmaatschappij
Laan v. Meerderv. 332 - Den Haag - Tel. M. 5611

Fa BELT & HERMANS
BOOMKWEKERS - BLOEMISTEN
Steijnlaan III-107 - Tel. M. (met Juni 3) 1374
Aanleg en Onderhoud van Tuinen
Handel in diverse Planten.
Bloem-, Tuin- en Landbouwsaad
Elken Maandag van 10-4 uur is onze Tuin aan de Paleisstraat geopend voor bezichtiging en verkoop van div. Planten. Gedurende de zomermaanden ook de overige werkdagen van 2-4 uur geopend.

hier bezig een sigarettenfabriek op te richten. Met de installatie der machines is reeds een begin gemaakt.
Eigenaars van deze fabriek zijn de heeren Pineda & Co. (A. d. C.)

Mijningenieur.

Ir. J. H. de Puy is belast met de betrekking van mijn-ingenieur bij den Mijnbouwkundigen dienst in Curaçao.

Uit den Verren Vreemde.

Voor een keer vele miljoenen.

Het Statistisch bureau van het hoofdkantoor der In- en Uitvoerrechten en Accijnzen in N.-I. heeft, in onze taal en in het Engelsch, uitgegeven „Meerjarige overzichten van den In- en Uitvoer in N.-I.", die de cijfers geven met sprongen van 5 jr. voor 1880 tot/met 1910, en van jaar op jaar sedert 1913 tot/met 1922. Zij loopen zoo dus over 43 jaren.

Interesseert voor onze rubriek ons in 't bijzonder datgeen, wat op het verkeer met het buitenland betrekking heeft, even halen wij toch ook enkele andere sprekende cijfers aan.

Zoo werd het totaal van den invoer in Java met Madoera en de buitengewesten in geheel N.-I. dus, in miljoenen guldens opgegeven voor 1880 als 145, in het recordjaar 1920 als 1116, in 1922 als 691. De uitvoer beliep in 1880 138, ook hiervoor was 1920 het hoogste met 2 225, terwijl 1922 't tot 1 136 bracht. Kan men voor den invoer de verhouding tusschen het aandeel van Java tot dat der buitengewesten (ruw genomen) zoowat stellen als 2 à 3 tot 1, voor den uitvoer heeft diezelfde verhouding tot 1910 ook zoowat gegolden; maar sedert dien kwam de uitvoer der buitengewesten dien van Java met Madoera al meer en meer nabij, om hem in 1922 zelfs te overtreffen. Toen toch brachten de buitengewesten 't tot ruim 619, J. en M. 't slechts tot ruim 516 m., de uitvoer van petroleum met nevenproducten heeft hierbij den doorslag gegeven.

Uit de tabel van den invoer van 1922, gespecificeerd naar de voornaamste landen van herkomst, lezen wij dat Engeland vooraan komt met ruim 101, waarbij dan voor het Britsche Rijk nog zijn te tellen 95 van uit Singapore, 29 uit Australië, bijna 27 uit Br. Indië, 23 uit Hongkong, 16 uit Penang, 5½ uit Br. Borneo. Daarna komt Japan met 57, Duitschland met bijna 46, de Ver. St. v. N. Am. met bijna 32.

Opvallende cijfers zijn zeker de volgende. Duitschland bereikte in '13 zijn vóóroorlog-hoogste getal met bijna 29, het daalde tot beneden een half m. in '17 en '18, om nadien weer snel te stijgen en naar het dubbele van het bedrag van 1913 te ijveren. Japan haalde in '13 nog geen 7 m., klom tot 134 in '20, daalt sedert dien echter. Een zelfde verschijnsel geldt voor de Ver. St. v. N. Am. met 9 in '13, 162 in '20, doch in '22 al beneden 32. Dalny met Korea klommen van 0,3 in '13, tot 13½ in '22.

Bij den uitvoer moeten wij voor Java met Madoera en voor de buitengewesten afzonderlijk aandacht vragen. In de vóóroorlogsjaren heeft die van J. en M. naar Nederland altijd dien naar eenig ander land verre overtroffen. In '14 won Engeland 't met 96 tegen 84 op Nederland, in '16 was dit 139½ tegen 87; sedert '19 staat Nederland weer vooraan met 249, Engeland en Japan halen dat jaar beiden bijna 160 en Br. Indië blijft hierbij maar weinig ten achter. Voor '20 vinden wij als hoogste cijfer 258 aangegeven, bij orderbestemming via Egypte, Maltha en Gibraltar; de V. St. v. N. Am. staan op 257, Nederland maar op bijna 172, Br. Indië overtreft dit met 195. In 't volgend jaar staat Br. Indië, met 173, boyen aan en volgt Nederland met 95. In '22 heeft Nederland weer de eerste plaats herwonnen, zij 't slechts met 80, waarop Japan en Br. Indië volgen, met ieder ongeveer 67.

De uitvoer der buitengewesten geeft sedert lang de eerste plaats aan Singapore. Velmeldde 1900 b.v. reeds 42 voor die haven, tegenover 13 voor Nederland, in '18 werd de tegenstelling ruim 115 en slechts 0,3; nadien werd ze spoedig beter, zoo in '19 reeds 146 tegen 102; in '22 was zij 188½ tegen 100. Ook hier zien wij, onder den invloed van de oorlogsomstandigheden, abnormale verhoudingen. Japan in '13 nog geen 3, steeg in '19 tot 21, doch is ook nadien blijven winnen, zoodat '22 bijna 48 noteert. Australië klom in de oorlogsjaren en blijft ook vooruitgaan, zoodat '22 op 36½ staat. De V. St. v. N. Am., die van '13 tot '19 groeiden van ± 4 tot 51, daalden nadien, zoodat '22 35 aanwist. Engeland steeg tusschen '13 en '19 van 7 tot 76, doch daalde tot onder 10 in '22. Duitschland, in '13 tot 8 geklommen, verdween totaal van '14 tot/met '18, om daarna weer te klimmen tot 10 à 11 in '22.

BESCHIKBAAR.

GEZUSTERS PLATTEEL
Gediplomeerde Coupeuses
Atelier voor het maken van Avond- en Wandel-Costumes
OBRECHTSTRAAT 550 :: 'S-GRAVENHAGE

Neemt men den uitvoer voor geheel N.-I. te zamen in oogenschouw, dan wint die naar Nederland 't tot '16 van Singapore, daarna daalt Nederland in '18 echter tot ruim 3, terwijl Singapore 164 haalt. Nadien speelt het er om; Nederland wint 't eerst weer, maar in staat tegenover 220½ voor Singapore, een kleine voor Nederland. Dit cijfer van Singapore is een keeren overtroffen geweest, nam. in '20 door de V. v. N. Am. (297) en Br. Indië (216), landen die sedert veel gedaald zijn (resp. 96 en 77 in '22).

Alle bedragen zijn, wij herinneren hieraan, in miljoenen guldens.

Wie zich voor de zaak zoo interesseert dat hij gegevens wil hebben over de in- en uitgevoerde artikelen kan daarover ook veel vinden in de Meerjarige overzichten, maar aangezien bij de artikelen de landen van herkomst of bestemming niet gespecificeerd zijn, wordt wij er niets in voor deze rubriek.

Wel meenen wij hier nog plaats te moeten geven aan het volgend overzicht van de handelsbeweging in de voornaamste Javahavens, over 1922, in duizendtal guldens uitgedrukt:

	Invoer.	Uitvoer.	Totaal.
Soerabaja	198.103	162.565	360.668
Tandjong Priok	133.673	120.129	253.802
Samarang	113.453	92.319	205.772

Een daad van hooge politiek.

Wij bedoelen hiermede niet van de politiek, die hoog is dat een gewoon sterveling er niet bij kan, maar van inderdaad hoogstaande staatkunde. Aan Italië was van koloniale voordeelen in het vooruitzicht gesteld, dat het moest worden gewonnen om zich aan de zijde der geallieerden te stellen in den grooten oorlog. Bij vredesregeling werd dienovereenkomstig Jubaland, deel van Duitsch Oost Afrika, aan Italië toegedaan. Lord Milner en senator Tittoni stipten in gemeenschappelijk overleg in 1919 een grens aan, maar de vanger van Tittoni, Scialoja, had tegen de z.g.n. Milner grens bezwaren, hij wilde er aan de zuidzijde een diep hoek aan toevoegen. Hierdoor zou de grens loopen door minst toegankelijke gedeelte van de Jubawoestijn en stammen van het Italiaansche gedeelte zouden bronnen kunnen bereiken zonder over Britsch gebied te gaan. Lord Milner verzette zich niet alleen tegen dit voorstel, maar maakte de inwilliging van verschillende voorwaarden afhankelijk, over welke men 't nog steeds niet eens had kunnen worden. Redenen van politiek, die buiten de kwestie stonden, hielpen mee om de zaak sleepend te houden.

Mac Donald heeft nu ten gunste van Italië besloten. Mussolini kan weer een succes boeken. Jubaland, als 't nu onder Italiaansche vlag komt, meet 54.400 vierkante K.M. Somaliland neemt door deze aanwinst in betekenis toe. Door de wereld-vrede-politiek is ook een groot aanwinst gedaan.

Berichten der Afdelingen.

Afdeling Haarlem.

Woensdagavond 14 Mei j.l. werd door onze afdeling het 25-jarig bestaan der Vereniging herdacht in het Gemeentelijk Concertgebouw. Aan alle leden was van dezen avond een uitnodiging gezonden, benevens aan de Directeuren van alle Middelebare scholen en aan de Pers en enkele autoriteiten.

Scholieren hadden toegang voor f 0.50, nietleden voor f 1.—

De bijeenkomst werd geopend met een korte rede, die gesproken door den voorzitter, den heer H. F. Wagenaar Reinjer, waarna door eenige leden der Haarl. Orkestr. Verg. Indische muziek werd ten gehoor gebracht.

Vervolgens trad op de heer Petit, secretaris van de afd. Amsterdam, die in een inleiding uiteenzette de wezen van de wajang.

Hierna kwam de heer R. S. Hardjodiringgo voor te voetlicht in Javaansch costuum.

Na een toespraak, waarin hij den toehoorders een begrip trachtte te geven van Javaansche kunst en op zijn geestige wijze Europeesche beoordeelingen deed van critiseerde, vertoonde hij op werkelijk zeer interessante wijze de wajang, terwijl na de pauze de wajang verder aan den Javaanschen Dans was gewijd en hem werden uitgevoerd achtereenvolgens de Dewi-dans en de Kelono-dans en de Parodie op de kelono.

Een 500-tal aanwezigen volgden het door hem gesproken en vertoonde met de grootste aandacht. Voornamelijk de Kelono-dans maakte zeer veel indruk en verwekte veel applaus.

N. V. Meubelfabriek „DELTA”
Van Broekhuizenstraat 26-28-30 - Telef. 893
NIJMEGEN
Wij kunnen U momenteel aanbieden:
Complete Huiskamers van af f 315.—

WISBRUN & LIFFMANN

Veenestraat 35-37 - Tel. 2593 - Den Haag

DAMES MODEARTIKELEN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELEN.

Het was een in elk opzicht zeer geslaagden avond, waarvan het Haarl. Dagblad o.a. schreef: De Verg. Oost en West had haar 25-jarig bestaan moeielijk waardiger kunnen vieren. Want door zulke avonden komen wij Westerlingen in waarheid dichter bij den Oosterling, wat toch het streven is van deze Vereeniging.

H. P. DEINUM,
Secret. afd. Haarlem en omstreken.

Mededeelingen.

Van het Hoofdbestuur:

VEREENIGING VOOR VOLKENBOND EN VREDE.
Zoals uit de dagbladen bekend, zal Lord Robert Cecil binnenkort hier te lande enkele spreekbeurten vervullen. Een dezer zal plaats hebben op Maandag 2 Juni e.k. namiddags 4 uur (vermoedelijk in Diligentia). Door de welwillendheid van den heer Secretaris der Vereeniging v. V. en Vrede zijn voor die lezing nog enige kaarten ten behoeve der leden gratis beschikbaar gesteld, te verkrijgen aan het Secretariaat van D. en W., Heulstraat 17.

Van het Dagelijksch Bestuur:

CONCEPT-NOTULEN

der Hoofdbestuurvergadering, gehouden op Zaterdag 3 Mei 1924, des voormiddags te 11 uur, in het gebouw Heulstraat 17.

(Voorloopig goedgekeurd in de vergadering van het Dagelijksch Bestuur van 14 Mei 1924).

Aanwezig de HH. R. Zuyderhoff, waarn. Voorzitter; P. van Peski, lid van het Dagel. Bestuur; Mevr. de Douair, Jhr. W. C. Clifford Koeq van Breugel (Breda), G. Calkoen (Amsterdam), F. E. Luitjes (Nijmegen), J. C. Baars (Apeldoorn), Dr. H. H. Zeijlstra Fzn. (Deventer), J. A. van Hamel (Leiden), F. Franke (Groningen), H. Somermeijer (plaatsvervangend Utrecht) en F. H. A. van der Brugh, Secretaris-Penningmeester.

Afwezig met kennisgeving de HH. Mr. W. Sonneveld, Voorzitter, Mevr. A. Dijk-Bruijn van Rozenburg (Apeldoorn), H. J. M. Baumann (Arnhem) en Z. G. Ph. Marchena (Rotterdam).

De heer Zuyderhoff, waarn. Voorzitter, opent op het aangegeven uur de vergadering met de volgende rede: „Dames en Heeren, ik open deze vergadering en het U hartelijk welkom op dezen voor onze Vereeniging zoo gedenkwaaardigen dag. De heer Sonneveld heeft verzocht hem heden te willen verschoonen; door zeurige familieomstandigheden is hij niet in de stemming die noodig is op een feestdag als dezen. U zult dus vandaag met mij voor lief moeten nemen. Het mij aangenaam U te kunnen mededeelen, dat onder de eerste gelukwensen, welke wij heden ontvangen, er die waren van H. M. de Koningin, H. M. de Koningin-Moeder en van Z. K. H. den Prins der Nederlanden. Sedert onze laatste vergadering ontviel ons door den dood ons geacht en gewaardeerd medelid, de heer Brongdeest. Jaren achtereen heeft hij, zoowel in onze vergaderingen als daarbuiten, zich beijverd de belangen van Oost en West te dienen; nooit was hem daarvoor iets teveel. Een woord van dankbare hulde aan zijn nagedachtenis is zeker op zijn plaats. Voorts zullen wij in onze vergaderingen voortaan moeten missen Mev. v. d. Schuijt, die wegens vertrek uit Utrecht niet langer voor de afdeling van dien naam in het hoofdbestuur zitting kon nemen en mitsdien ontslag heeft gevraagd. Ook zij was al jaren een ijverig lid van ons bestuur en zal het ons allen spijten dat zij onze vergaderingen niet meer zal bijwonen.”

Overgaande tot de Agenda vraagt de Voorzitter, of iemand der aanwezigen het woord verlangt over de notulen der vorige H.B. vergadering, bekend gesteld in het K. W. van 8 November '23, No. 45. Daar zulks het geval niet is, stelt de Voorzitter de punten der Agenda der Algemeene Vergadering achtereenvolgens aan de orde en wordt overeenkomstig den uitslag dezer besprekingen de gedragslijn van het H.B. voor de Algemeene Vergadering bepaald. Eenigszins uitvoerig wordt behandeld een der punten, welke de afdeling H.B. onderzocht op de Agenda had doen plaatsen, dit n.l.: Het bestaan van het Orgaan, het Kol. Weekblad, wenschen de toelichting is deze: Niet omdat men aanmerkingen heeft op den inhoud van het weekblad, geenszins, maar gaarne zou men weten of het geld aan de exploitatie van het blad besteed niet op andere, misschien betere, wijze ten behoeve der Vereeniging kan gebruikt worden, vooral omdat, volgens zegen, velen

Gevestigd als

Tandarts

te Den Haag, Bezuidenhout 141

Dr. M. BLUML

Matige tarieven. Spreekuur 10-12, 2-4
Röntgen opnamen bij Tel. B. 0897
behandeling vrij. Lijn 3, 4, 7, 13

geen waarde hechten aan het Orgaan, het niet lezen, sommigen het zelfs niet wenschen te ontvangen.

Nadat men algemeen tegen een zoodanig onderzoek verzet aantekende, behalve de heer Somermeijer, die er den nadruk op legde dat het de bedoeling was om ten deze een uitspraak der leden uit te lokken, wordt de discussie gesloten en sluit de Voorzitter, met de gebruikelijke dankbetuiging, de vergadering.

CONCEPT-NOTULEN

der Algemeene Vergadering, gehouden op Zaterdag 3 Mei 1924, des namiddags te 2 uur, in het Restaurant „De Twee Steden”, Buitenhof, alhier.

(Voorloopig goedgekeurd in de vergadering van het Dagelijksch Bestuur van 14 Mei d.a.v.).

Vertegenwoordigd zijn de meeste afdelingen en een vrij groot aantal dames- en heeren-belangstellenden.

De heer Zuyderhoff, waarnemend Voorzitter, opent op het aangegeven uur de vergadering en houdt de volgende rede: „Ik open deze vergadering en het U allen hartelijk welkom op dezen voor de vereeniging zoo gewichtigen dag. Omstandigheden, die een scherp contrast vormen met die waarin de vereeniging op den dag van haar 25-jarig bestaan verkeert, maakte het onzen Voorzitter Mr. Sonneveld, zeer tot zijn leedwezen, te eenemale onmogelijk heden op zijn post te zijn. U allen zult dit niet alleen billijken, maar tevens betreuren. Heden zullen wij dan zijne voortreffelijke leiding moeten missen en zult U zich met minder moeten tevreden stellen. De eerste gelukwensch, welke wij heden ontvangen, was vanwege H.M. de Koningin, luidende: „Voldoende aan de bevelen van Hare Majesteit de Koningin heb ik de eer het Hoofdbestuur der Vereeniging „Oost en West” Harer Majesteits welgemeende gelukwensen over te brengen ter gelegenheid van de herdenking van het 25-jarig bestaan der Vereeniging.” De Kamerheer en part. Secretaris van Hare Majesteit de Koningin, Van Geen.

Sedert de laatste algemeene vergadering ontviel aan het H.B. het volijverige lid de heer Brongdeest, tevens voorzitter van de afdeling Haarlem. De Vereeniging leed daardoor een groot verlies; een woord van hulde aan zijn nagedachtenis is hier op zijn plaats. Daar de tijd voor deze vergadering, met het oog op de bijeenkomst welke hierop volgt, krap afgemeten is en ter voorkoming van herhaling, hoop ik dat U mij zal toestaan dat ik mij in deze vergadering er toe beperk U allen met dezen voor de Vereeniging Oost en West zoo belangrijken dag geluk te wenschen. Overigens vertrouw ik, dat U allen zult willen medewerken aan een tijdsgebeente van deze vergadering. Alvorens punt 2 van de Agenda aan de orde te stellen, geef ik der vergadering in overweging op den gelukwensch van H.M. de Koningin telegrafisch te antwoorden en tevens om een telegram te zenden aan onzen afwezigen Voorzitter.” (Onder algemeenen bijval worden de telegrammen voorgelezen en verzonden).

Aan de orde is punt 2 der Agenda, de Notulen, bekend gesteld in het K.W. van 28 Juni, No. 23, No. 26. Daar niemand hierover het woord verlangd, wordt overgegaan tot punt 3: Jaarverslag, Rekening en Verantwoording 1923 met rapport Commissie van Verificatie en begroting 1924, een en ander opgenomen in het K.W. van 3 April 1924, No. 14. De Voorzitter verzoekt den Secretaris het jaarverslag en het door de Commissie van Verificatie uitgebracht rapport te willen voorlezen. Niemand hiervoor het woord wenshend te voeren, betuigt de Voorzitter den Secretaris dank voor den voortreffelijk verrichten arbeid. De Commissie van Verificatie, bestaande uit de HH. Harteveld en Van Haften, beiden niet aanwezig, wordt dank gebracht voor het door hen verrichtte; hun zal gevraagd worden die functie te willen blijven waarnemen, stellende de Voorzitter onder instemming der vergadering voor aan die Commissie voor het jaar 1924 toe te voegen het lid der Vereeniging O. de Bordes, wiens welnemen hieromtrent zal worden afgewacht.

Punt 4 der Agenda hiermede tevens afgehandeld zijnde, komt het 5e punt in bespreking: Voorziening vacatures H.B., door aftreden en andere redenen. Deze vacatures zijn: voor Haarlem, Brongdeest; voor Apeldoorn, Mevr. Dijk-Bruijn van Rozenburg; voor Breda, Mevr. Clifford; voor Nijmegen, Luitjes; voor Amsterdam, Calkoen en voor Deventer, Zeijlstra. Het voor Haarlem opgemaakte dubbeltal bestaat uit de HH. Wagenaar Reisiger en Carp. Eerstgenoemde wordt als H.B.-lid gekozen en neemt, ter vergadering aanwezig, de benoeming aan. Mevr. Dijk-Bruijn van Rozenburg verlaat eerstdaags metterwoon Apeldoorn; aanvulling dezer vacature wordt niet noodig geacht, vermits de afdeling reeds in het H.B. vertegenwoordigd is door

G. J. R. VAN DER GAAG & ZOON
GROENMARKT 27
 TELEFOON No. 2512
 DROGERIEN :: CHEMICALIËN
 DEPÔT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

BESCHIKBAAR.

DE

„ADI POESTAKA”

UITGEVERS-MIJ EN

ALGEMEENE BOEKHANDEL

Laan van Meerdervoort 332 's-Gravenhage

levert

ALLE WERKEN OP ELK GEBIED

Studieboeken voor Lager-, Middelbaar- en
Hooger Onderwijs; Leer- en Woordenboeken
voor Indonesische, Algemeen-Oostersche en
Moderne Europeesche Talen s

BESCHIKBAAR.

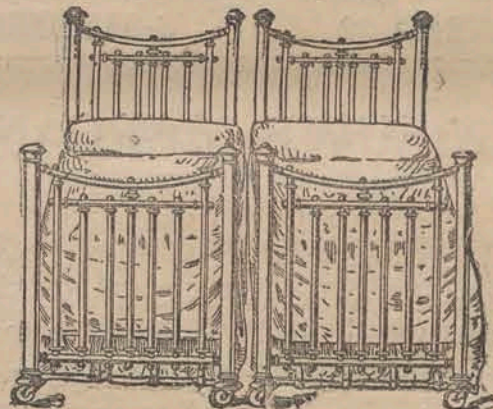
W. J. M. SIMONIS

voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.

GROENMARKT 34, over de Prinsestraat.

TELEFOON H. 4420

DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN

Groete keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.

Magazijn geopend van 8 1/2 tot 6 uur.

BESCHIKBAAR.

M. A. VREESWIJK

WIJNHANDEL - UTRECHT s

Uitvoerige Prijscourant op aanvraag gratis.

**VLEUGELS, PIANO'S
KUNSTSPELPIANO'S
ORGELS**

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het gereedmaken voor de TROPEN

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG
BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

BESCHIKBAAR.

FIRMA J. ASJES Ez.
CARROSSERIE EN RIJTUIGFABRIEK
ALKMAAR

BOUW VAN ALLE SOORTEN RIJTUIGEN,
KOETSEN EN CARROSSERIEN VOOR
.....PERSONEN- EN VRACHTVERVOER.....

BESCHIKBAAR.

NEDERL.-INDIË, OUD EN NIEUW
NOBELSTRAAT 20 'S-GRAVENHAGE

DE NIEUWE JAARGANG

In de Juni-aflevering van den nieuwen jaargang, welke met Mei een aanvang neemt verschijnt een artikel van Dr. H. P. BERLAGE over zijn reis door Nederlandsch-Indië. Deze bijdrage zal opgeluisterd worden door een 6-tal illustraties naar teekeningen.

Gratis proefnummer van het Tijdschrift aan te vragen bij de administratie,
Den Haag, Nobelstraat 20. Prijs p. jaargang f 20.-

TRICOT ONDERGOEDEREN
VAN
JANSEN & TILANUS, FRIEZENVEEN

den heer Baars. Voor Breda zijn voorgedragen Mevr. Clifford en de heer Taenzer; eerstgenoemde herkiezbaar, verklaart zich bereid zitting te blijven nemen. Voor Nijmegen de HH. Luitjes en Haye; ook de heer Luitjes blijft gaarne deel uitmaken van het H.B., zoodat mede voor Amsterdam en Deventer de HH. Calkoen en Zijlstra, voor wie als dubbelen zijn opgegeven de HH. Garschagen en Tjeenk Willink. Ter vervanging van Mev. v. d. Schuijt, Utrecht, staan op de voordracht de H.H. Somermeijer en Van der Lee, de eerste wordt gekozen. De Voorzitter, gekozenen en herkozenen gelukwenschend, zegt dat de stemming feitelijk schriftelijk had behooren te geschieden, maar ditmaal, spoedshalve, op deze wijze is behandeld.

Punt 6 der Agenda luidt: Voorstellen afdelingen Utrecht en Haarlem. Het voorstel-Utrecht luidt als volgt: Het H.B. onderzoekt, of de leden het wel of niet voortbestaan van het Orgaan, het Kol. Weekblad, wenschen. Met deze toelichting: „Niet omdat men aanmerkingen heeft op den inhoud van het weekblad, geenszins, maar gaarne zou men weten of het geld, aan de exploitatie van het blad besteed, niet op andere misschien betere wijze ten behoeve der Vereeniging zou kunnen gebruikt worden, vooral omdat, volgens zeggen, velen geen waarde hechten aan het Orgaan, het niet lezen, sommigen zelfs het niet wenschen te ontvangen, enz.” Aan de zijde van het H.B., welks standpunt ten opzichte van dit voorstel reeds in de H.B.vergadering van heden was kenbaar gemaakt, scharen zich verscheidene aanwezenden, zoodat, toen de Voorzitter de vergadering uitnodigde om door opstaan en zitten blijven tot eene beslissing te komen, niemand door opstaan van instemming met het voorstel blijk gaf, waarmede hetzelfde was verworpen.

Het tweeledig voorstel-Haarlem luidde: 1e. toepassing der vereenvoudigde spelling in het Kol. Weekblad; 2e. opnemen in het K. W. van een lijst van Indische plaatsnamen, zooals deze door de Regeering zijn vastgesteld geworden. De Voorzitter verleent het woord aan den heer Wagenaar Reisiger tot toelichting der voorstellen. Deze zegt de opname, althans voor zoover doenlijk, van een lijst van Indische plaatsnamen gaarne te willen aanbevelen, wenshende hij omtrent de toepassing der vereenvoudigde spelling in het weekblad de uitspraak der vergadering af te wachten. Dit laatste punt vindt evenwel geen bijval, terwijl getracht zal worden het eerste i.z.t. althans gedeeltelijk, tot uitvoering te brengen.

Volgt punt 7: Bepalen plaats volgende Algemeene Vergadering en vaststellen datum. In verband met de aanvankelijk gedane toezegging om dit jaar in Utrecht bijeen te komen, welke echter kwam te vervallen door de plannen van het jubileum, zal thans gaarne het aanbod worden aangehouden voor 1925 en ter plaatse aldaar worden vergaderd; het meest gunstige tijdstip zal dan zijn in den herfst, tijdens de Jaarbeurs.

Rondvraag en sluiting.
De Voorzitter zegt vóór den aanvang dezer vergadering nog een voorstel te hebben in ontvangst genomen van het lid de vice-admiraal b.d. MacLeod, betreffende de wenschelijkheid van een eigen gebouw voor de Vereeniging. Besloten wordt de behandeling hiervan over te laten aan het Dagelijksch Bestuur.

Ten slotte brengt de heer Nypels in eene voor de opeenvolgende besturen van Oost en West en voor het tegenwoordige hulde voor de wijze, waarop zij de Vereeniging geleid hebben, richtende hij zich daarbij in 't bijzonder tot Mevr. v. Beresteyn, de oprichtster der Vereeniging, die zich onder de aanwezigen bevindt.

Daarna sluit de Voorzitter de vergadering met een woord van dank aan spreker en aan de overige aanwezenden voor de betoonde belangstelling.

Van het Informatie-Bureau:

MET VERLOF IN NEDERLAND AANGEKOMEN
INDISCHE AMBTENAREN.

- G. Henneman, Predikant te Mr. Cornelis, Leiden, Wasstraat 35.
- L. A. Beck, Controleur 2de kl. P.T.T. Arnhem, Prins Hendrikstraat 17.
- W. Th. van Dusseldorp, Onderwijzer Koningin Emma-school, Almelo, Wierdenschestr. 26.
- P. Schram, Hoofdcommies Dep. B.B., Den Haag, Fahrenheitstraat 607.
- A. W. Stecker, Opzichter Waterkracht en Electr., Den Haag, Huygensstr. 15 (Hotel Parkzicht).
- J. J. Smit, Magazijnmeester Haren Soerabaya, Nieuwe Pekela (Gr.), p. a. Wed. J. J. Smit.
- M. C. Huygens, Referendaris B.O.W., Den Haag, Wattstraat 3.

- P. W. K. L. Samuels, 3e Commies Dep. B.O.W., Den Haag, Wattstraat 3.
- H. F. van der Wijst, Ambtenaar t.b. Hoofd P.T.T.-dienst Den Haag, Weimarstraat 408.
- W. C. Schuitenhelm, Opzichter S.S., Den Haag, Copernicusstraat 154.
- J. D. Zerb, Referendaris Dep. v. L. N. H., Den Haag, Wattstraat 18.
- W. H. Bakker, Politieopziener, Aalten, de Pol, p. a. Heer H. Bakker.
- J. W. Kaya, Beheerder 1e kl. Pandhuisdienst, Den Haag, Columbusstraat 120.
- A. J. van Achterberg, Ambtenaar Immigratiedienst, Den Haag, Weg 2.
- J. A. L. Krüss, Onderwijzer 1e klasse, Den Haag, Prinselaan 42.
- C. M. van Giessen, Onderwijzer 2e klasse, Wapenveld (Veluwe) „Moshuis”.
- F. van Lente, Opzichter 2de kl. S.S., Zwolle, Prinsrestante.
- Mr. L. J. A. Roskoff, Voorzitter Landraad Makassar, Den Haag, Gr. Hertoginnelaan 17b.
- O. Pedersen, Techn. Ambt, 1e kl. P.T.T., Kopenhagen p. a. Ned. Consulaat.
- L. Biljardt, Commies Redacteur P.T.T., Den Haag, Prinsstraat 36.
- Mevr. G. G. Biljardt-Vermeulen, Onderwijzeres 3e klasse, Den Haag, Balistraat 36.
- Mevr. C. J. A. Arnold-Bik, Commies S.S., Den Haag, Carnegielaan 11, p. a. Mr. A. Bik.
- J. A. F. Mallens, Adj. Referendaris ter Algemeene Secretarie, Eersel (N.-Br.).
- J. H. van Doorn, Opzichter 2de kl. S.S., Utrecht, Jozefzalemstraat 19 bis.
- W. Jutting, Commies P.T.T., Amsterdam, Zocherstraat 17 huis.
- M. F. Engels, Gediplomeerd Gezaghebber B.B., Rotterdam, Hendrik de Keyzerstraat 57a.
- W. Treffers, Gouvernements Vecaris, Den Haag, Prinselaan 53.
- Ir. F. Q. den Hollander, Ingenieur S.S., Voorburg, G. v. Prinstererlaan 27.
- J. E. van Ellinkhuizen, 2e Werktuigkundige b. d. Gouvernements-Marine, Den Haag, Voltastraat 13.

Mutaties van 21 tot 28 Mei 1924

Nieuwe leden.

- S. W. de Clercq, Bloemendaal, Midden Duin en Dassenweg 3. f 5.-
- Q. van Hoorik, Haarlem, Leidsche Zijstraat 14. f 5.-
- Ir. J. van Tubergen, Den Haag, Statenlaan 30 A. f 5.-
- Mevr. Wed. A. Nill, geb. Marinissen, Den Haag, Balistraat 28. f 5.-
- R. M. Noto Soeroto, Directeur Uitgevers Mij. Poestaka, Laan v. Meerdervoort 332. f 5.-

Adresveranderingen.

- S. Kamminga, Arts, van: Den Haag, Koningin Emma-kade 193 naar: Haarlem, Kleine Houtweg 45. f 5.-
- L. Adam, Controleur B.B., van: Den Haag, Joh. v. Oldenbarneveldtlaan 76 naar: Amersfoort, Julianalaan 8.
- N. J. J. van Rijn van Alkemade, Oud-Insp. Adm. K. N. van Utrecht, Prins Hendriklaan 25 naar: Den Haag, Wilhelmijnstraat 127. f 5.-
- Mevr. C. E. van Kappen-Harloff, van: St. Laurent-Nez (Nice) terug naar: Den Haag, Anna v. Saksstraat 25.
- Mevr. C. M. Winsser, Den Haag, van Speykstraat, 141 naar: 143.
- M. P. W. van der Veen, Ingenieur B.O.W. Den Haag, van: Laan v. Meerdervoort 501 naar: Copernicusstraat 68, p. a. Mr. P. W. v. d. Veen.
- O. L. Helfrich, Oud-Gouverneur v. Curaçao, van: Den Haag, Theresiastr. 59 naar: Voorburg, Oosteinde Huize St. Antoniusshove.
- E. Meuleman, oud-Afd. Chef K.P.M., van: Weltevreden naar: Laren.
- Mr. A. Neytzell de Wilde, Raadsheer v. h. Hoog Gerechthof, van: Den Haag, Ant. Duyckstr. 163 naar: Weltevreden, Kanarielaan 15.
- Mr. G. G. van der Kaaden, Voorzitter Landraad, van: Den Haag, Reinkenstr. 39 naar: Weltevreden, Dep. Justitie.
- W. Versluys, Houtvester, van: Den Haag, Juliana v. Berglaan 58 naar: Buitenzorg, Dep. v. Landbouw.
- G. D. E. J. Hotz, Kapitein Inf., Malang, van: Weltevreden, Sophiast. naar: Voorkampement.
- J. W. Tissot van Patot, Adj. Inspecteur Scheepvaart, Weltevreden, van Kanarielaan 21 naar: Jayastraat 17.

UITZENDING DINERS
N. KEUR
TEL. M. 1133 Tel. M. 1133
35 KONINGSPLEIN 35
DINERS AAN HUIS
BEZORGD: f 1.- TOT f 1.40
BEZORGING DOOR DE GEHEELE STAD

A. L. KLAASSEN
Kleermaker
THOMSONLAAN 9 DEN HAAG
TELELOON M. 5234

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155

Filiaal: 'S-GRAVENHAGE

Noordwal 4, Tel. 2261

Filiaal: ARNHEM

Eusebiusb. singel 1a, Tel. 195

Instituut „VAN WIJNGAARDEN“
Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes
2de SCHUIJTSTRAAT 332 (Dinnoord) - DEN HAAG
Afd. A (6 leerjaren) opleid. H. B. S., Lyceum en Gymnasium
Afd. B. (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Op-
leiding voor verschillende examens.
Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.
Kleine klassen, ruime lokalen. Centr. verwarming. Electr. verlichting.

Vereeniging „OOST en WEST“.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en jongelieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen doen.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752. Dit „Tehuis“ biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland vertoeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan“, van Boetselaarlaan 2, 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

LEESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actuele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West“, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
  1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
  2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
  - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
  - II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
  - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
  - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
  - XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caotch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - XII. Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

- Serie I.
1. Nederlandsch-Indië en de handel.
  2. Indische toestanden gezien door een inlander.
  3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.
  4. Sarikat-Islam.
  5. De Sufkernijverheid in Nederlandsch-Indië.
  6. De afschaffing van de laatste heereendiensten op Java.
  7. Dankbeelden der Inlanders van enzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten.
  8. De Europese vrouw in Indië.
  9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.
  10. Over de Kolonie Suriname.

- Serie II.
1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
  2. Het Javaansch tooneel.
  3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
  4. De theecultuur op Java.
  5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
  6. Een doode taal in Indië.
  7. De inlandse dorpsgemeenschap op Java.
  8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
  9. De Javanen gelijk hij schijnt en is.
  10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

- Serie III.
1. Over Ball en zijne bewoners.
  2. Bevolving in Nederlandsch-Indië.
  3. Kindercriminaliteit in Nederlandsch-Indië.
  4. Indische Scholen onder de Oost-Indische Compagnie.

5. Nederlanders in Indië.
6. Het Nederlandsch-Indisch Volksredietwezen.
7. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië.
8. De Slavernij in Oost-Indië.

N.B. Beveel verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Het Secretariaat-Penningmeesterschap der Afdeeling 's-Gravenhage is gevestigd Heulstraat 17 (zetel Hoofdbestuur).

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.
tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië
Uitvoering dienstragelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

BESCHIKBAAR.

C. HOYNG
SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ., UIT DE PLATEELBAKKERIJ „ZUID-HOLLAND“ TE GOUDA
MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
Garantie voor gave overkomst

FRANÇOIS BLOM'S
MODERNE KOOKKUNST

Het uitgebreidste Kookboek Geb. in linnen Stempelband
f 5.50
Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster, Nobelstraat 20, Den Haag.

Maison H. SIMONS
Mantel- en Costuum-Magazijnen
HEULSTRAAT 13 naast „BOEATAN“
NOORDEINDE 17a
Uitsluitend betere Dames-Confectie
STEEDS HET NIEUWSTE
BEKENDE SOLIDE GENRES
BILLIJKE PRIJZEN

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „**OCEAAN**“
Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM
Holland-Nederlandsch-Indië
Vice-Versa
Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
AMSTERDAM—ROTTERDAM.

Huishoudelijke
en Keuken-Artikelen
Kolen- en Gasfornuizen

FRANS VAN WIJK & ZONEN
24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEPHOON 773

Baden en Geysers
Gas- en Elec. Ornamente
Haarden en Kachels

Wereldmerk

L. C. JACOBI voorheen J. F. CUIJPERS
's-GRAVENHAGE - SOERABAYA
Regentesselaan 123 bij Regentesseplein Tel. M. 1403

Wendt U voor
Huur en Huurkoop, Inruilen, Repareeren,
Stemmen en Transporteeren
tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het meest
bekende adres.

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.
SPECIAAL ADRES VOOR TROPEN-PIANO'S
UITSLUITEND ORIGINEELE MERKEN.

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleeding wilt laten
Oppersen, Repareeren, Keeren, Moder-
niseeren, Vermaken, opnieuw Voeren,
onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij
maar wilt, ga dar naar

Kleermakerij „UNICUM”
Anna Paulownastraat 30a, Tel. M. 4947
DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

De Paardenwereld

Geïllustreerd Weekblad

GEWIJD AAN

Draverijen, Rensport, Concours-Hippique,
Fokkerij, Hoefbeslag, enz.

Abonnement (franco per post) f 6.- per jaar,
desgewenscht te betalen in 2 halfjaarlijksche
termijnen van f 3.—.

Bevat o.m. de officiële programma's van de Draverijen en Rennen
dit jaar te houden op Duindigt.

Afzonderlijke nummers 20 cent

Uitgave: N.V. Drukkerij ten Hagen, Nobelstr. 20, Den Haag

A. SCHRÖDER & Co.
GROENMARKT 25-26-28 's-GRAVENHAGE

**MEISJES EN
KINDER KLEEDING**

VOOR ELKEN LEEFTIJD

BESCHIKBAAR.

Magazijn „NEDERLAND”
KATTENBURG & Co.
AMSTERDAM, DEN HAAG, UTRECHT, HAARLEM
ROTTERDAM

Uitrustingen

voor de Tropen

Op aanvraag toezending
van catalogus

Onze reizigers
zijn door
het geheele land
te ontbieden.

VERHUIZINGEN PER
Auto-Tapissières
H. VAN DEN BOLD
APELDOORN :: TELEF. No. 273

Holland-Canada Hypotheekbank
's-Gravenhage - Winnipeg
Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage - J. G. GOSTER te Winnipeg